

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โปรดตอบทุกข้อ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น
เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	<u>ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า</u>				
0	การเสพยาบ้าทำให้สามารถเข้ากลุ่มเพื่อนได้.....				
	<u>โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า</u>				
0	ในละแวกบ้านของข้าพเจ้ามีการขายยาบ้า.....				
	<u>ความผูกพันกับสังคม</u>				
0	ข้าพเจ้าภูมิใจมากที่ได้เกิดเป็นลูกของบิดามารดา.....				
00	ข้าพเจ้าไม่กล้ากระทำความผิด เพราะเกรงว่าครูอาจารย์จะ ผิดหวัง.....				
	<u>การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ</u>				
0	ข้าพเจ้าทำการบ้านหรืองานที่อาจารย์มอบหมายด้วยตัวเอง.....				
00	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างในการเล่นหรือดูกีฬาประเภทต่างๆ.....				
	<u>ความเชื่อในกฎระเบียบ</u>				
0	ข้าพเจ้าคิดว่าสังคมจะไม่มีปัญหาหากคนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง.....				
00	การศึกษาคือแนวทางที่นำไปสู่ความสำเร็จ.....				

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนตรงข้ามกับข้อความทางบวก ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	4	คะแนน

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และความมุ่งหมายของการวิจัย

1.3 นำแบบสอบถาม ไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และความมุ่งหมายของการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้าจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง 5 แห่ง คือ บ้านเมตตา บ้านกรุณา บ้านมุทิตา บ้านอุเบกขา และบ้านปราณี จำนวน 50 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ ที่ไม่เสพยาบ้า จำนวน 50 คน จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดมาจนถึงต่ำสุดแล้วหาคะแนน 27 เปอร์เซนต์ ที่ได้คะแนนสูง และ 27 เปอร์เซนต์ ที่ได้คะแนนต่ำ มาหาค่าเฉลี่ยรายข้อแล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถาม โดยทำเช่นเดียวกันทั้ง 2 กลุ่ม นอกจากนี้ยังตรวจสอบความเที่ยงตรงภายใน (Internal consistency) โดยวิเคราะห์หาค่า Item-total correlation และข้อไหนที่มีค่า Correlation coefficient Item-if deleted สูงกว่าค่า α -coefficient โดยรวม จะตัดค่านั้นทิ้ง เมื่อพิจารณาค่า Internal coefficient ของทั้งกลุ่มที่เสพยาบ้าและกลุ่มที่ไม่เสพยาบ้าแล้วได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพของทั้งสองกลุ่มตามที่ระบุไว้

1.5 นำแบบสอบถามตัวแปรทางสังคมไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า จำนวน 25 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9084

โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า จำนวน 16 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6765

ความผูกพันกับสังคม จำนวน 35 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9057

การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ จำนวน 14 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8216 และ

ความเชื่อในกฎระเบียบ จำนวน 35 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8803

ตอนที่ 4 แบบสอบถามตัวแปรด้านบุคลิกภาพ

คือแบบสำรวจทักษะทางสังคม (social skills) ซึ่งมีตัวแปรย่อยคือ การแสดงออกทางอารมณ์ ด้านความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ การแสดงออกทางสังคม ความไวในการรับรู้ทางสังคม และการควบคุมทางสังคม

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสำรวจทักษะทางสังคม เป็นแบบสำรวจที่ได้ปรับปรุงมาจากแบบสำรวจทางสังคมของ ริจจิโอ (Riggio, 1989) โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสำรวจ
 - 1.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากตำราและเอกสารอื่น ๆ
 - 1.3 สร้างแบบสำรวจทักษะทางสังคม เป็นแบบสำรวจมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ จริงมากที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงบ้าง จริงน้อย ไม่จริงเลย

ตัวอย่างแบบสำรวจทางสังคม

คำชี้แจง กรุณาอ่านข้อคำถามจำนวน 90 ข้อ จากนั้น ให้กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่คิดว่าตรงกับความเป็นจริงของตัวท่านมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	ไม่แน่ใจ	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
0	<u>ด้านการแสดงออกทางอารมณ์</u> ข้าพเจ้าสามารถแสดงออกได้ตรงกับความรู้สึกของตนเอง.....					
0	<u>ด้านความไวในการรับรู้อารมณ์ของบุคคลอื่น</u> เวลาที่เพื่อนไม่สบายใจข้าพเจ้าจะสังเกตเห็นได้ทันที.....					
0	<u>ด้านการควบคุมอารมณ์</u> เวลาโกรธข้าพเจ้ามักจะโกธและเสียงดัง.....					
0	<u>ด้านการแสดงออกทางสังคม</u> ข้าพเจ้าสามารถเข้าไปทำความรู้จักกับคนอื่นได้ง่าย.....					
0	<u>ด้านความไวในการรับรู้ทางสังคม</u> ข้าพเจ้าสามารถตีความหมายเจตนาของการพูดของคนอื่นได้ดี.....					
0	<u>ด้านการควบคุมทางสังคม</u> ข้าพเจ้าปรับตัวได้ดีในทุกสถานการณ์.....					

ขอให้ท่านเข้าใจว่าไม่มีข้อความใดถูกหรือผิด และกรุณาอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนลงมือทำ โดยคำตอบในกระดาษตอบที่แนบมาให้ และตอบให้ครบหมดทุกข้อคำถาม

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ข้อความ	ระดับความเป็นจริง				
	จริงมากที่สุด	จริงมาก	ไม่แน่ใจ	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
ข้อความทางบวก.....	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ.....	1	2	3	4	5

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะตามที่กำหนดแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
2. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้าจากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง 5 แห่ง คือ บ้านเมตตา บ้านกรุณา บ้านมุทิตา บ้านอุเบกขา และบ้านปราณี จำนวน 50 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ ที่ไม่เสพยาบ้า จำนวน 50 คน จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจได้มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดมาถึงต่ำสุดแล้วหาคะแนน 27 เปอร์เซนต์ ที่ได้คะแนนสูง และ 27 เปอร์เซนต์ ที่ได้คะแนนต่ำ มาหาค่าเฉลี่ยรายข้อแล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้เป็นแบบสอบถามโดยทำเช่นเดียวกันทั้ง 2 กลุ่ม นอกจากนี้ยังตรวจสอบความเที่ยงตรงภายใน (Internal consistency) โดยวิเคราะห์หาค่า Item-total correlation และข้อไหนที่มีค่า Correlation coefficient Item-if deleted สูงกว่าค่า α -coefficient โดยรวม จะตัดค่านั้นทิ้ง เมื่อพิจารณาค่า Internal coefficient ของทั้งกลุ่มที่เสพยาบ้า และกลุ่มที่ไม่เสพยาบ้าแล้วได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพของทั้งสองกลุ่มตามที่ระบุไว้
3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสำรวจทักษะทางสังคม

นำแบบสอบถามตัวแปรทางสังคมไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

การแสดงออกทางอารมณ์	จำนวน 8 ข้อ	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .2617
การแสดงออกทางสังคม	จำนวน 13 ข้อ	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .5507
การควบคุมอารมณ์	จำนวน 8 ข้อ	ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .4317
ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น	จำนวน 12 ข้อ	ค่าความเชื่อมั่น .6891
ความไวในการรับรู้ทางสังคม	จำนวน 10 ข้อ	ค่าความเชื่อมั่น .2532
ด้านการควบคุมทางสังคม	จำนวน 9	ค่าความเชื่อมั่น .3029

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือขออนุญาตในการทำวิจัย ไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง และโรงเรียนในชุมชนแออัดเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย
2. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมด้วยผู้ช่วยวิจัย 3 ท่าน จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง และนักเรียนโรงเรียนในชุมชนแออัดที่ไม่เสพยาบ้า กรุงเทพมหานคร ภายใน วันที่ 18 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ถึงวันที่ 30 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544
3. นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์

1.4 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้รับมาดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ตรวจสอบ และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์
2. ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ตรวจสอบอิทธิพลของครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ตามแบบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอันมาจากโครงสร้างปัญหาเดียว โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL 8.30 ตรวจสอบ โดยการ ทำ Path Analysis ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1
4. ค้นหาแปรที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า ทั้งสาเหตุด้านครอบครัว สังคม และบุคลิกภาพ โดยดูลำดับความสำคัญของตัวแปร และวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรโดยใช้ วิธี Logistic Regression

ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 กำหนดแหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลเด็กและเยาวชนที่มีความผิดเกี่ยวกับยาบ้าที่ได้อาศัยอยู่ในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง รวม 5 แห่ง คือ บ้านเมตตา บ้านกรุณา บ้านมุทิตา บ้านอุเบกขา และบ้านปราณี

2.2 กำหนดวิธีการหาข้อมูล

การหาข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์ในลักษณะการบรรยายโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้ในการสอบถามแบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด ครบถ้วน และสมบูรณ์มากที่สุด โดยตั้งคำถามให้อธิบายถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และที่สำคัญจะต้องซักถามถึงเหตุผลที่ทำให้เด็กและเยาวชนเสพยาบ้าด้วย โดยมีขั้นตอนในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

2.2.1 การสร้างสัมพันธภาพ เป็นการสร้างบรรยากาศในการพูดคุยให้เป็นกันเองระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีความไว้วางใจที่จะให้ข้อมูลได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยแนะนำตัวเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เป็นความลับ และนำผลการสัมภาษณ์ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

2.2.2 การดำเนินการสัมภาษณ์

2.2.2.1 ผู้วิจัยยึดแนวในการสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้ง เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย และยึดหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้การดำเนินการสัมภาษณ์เป็นไปด้วยความราบรื่น และประสบความสำเร็จ

2.2.2.2 ผู้วิจัยใช้เทคนิคเบื้องต้นในการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูล ได้แก่ การตั้งคำถาม การฟัง การเรียบ การสังเกต การให้กำลังใจ และการสรุปความ โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษามาช่วยในการสัมภาษณ์ และใช้ภาษาท่าทางที่เหมาะสม ประกอบกับน้ำเสียงที่ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะดำเนินการบันทึกข้อมูล รายละเอียดต่าง ๆ ให้มากที่สุด โดยไม่ให้การสัมภาษณ์ในครั้งนี้ไปรบกวนกระบวนการสัมภาษณ์

2.2.2.3 ผู้วิจัยสรุปข้อมูล ประเด็นที่สำคัญ เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้รับถูกต้องละเอียดสมบูรณ์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล และถ้าเป็นการสัมภาษณ์ครั้งแรกก็จะมีคำแนะนำครั้งต่อไป

ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. ประเด็นเกี่ยวกับครอบครัว การปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความขัดแย้งและสาเหตุความขัดแย้งในครอบครัว การปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแลบุตรของบิดามารดา การคบเพื่อน
2. ประเด็นทางด้านสังคมเกี่ยวกับบริบทสภาพแวดล้อมทางด้านสังคม โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า ความผูกพันกับสังคม การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ ความเชื่อในกฎระเบียบ
3. ประเด็นเกี่ยวกับทักษะทางสังคม การแสดงออกทางอารมณ์ ด้านความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ การแสดงออกทางสังคม ความไวในการรับรู้ทางสังคม และการควบคุมทางสังคม
4. ประเด็นพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ยาบ้า ความคิดและเหตุผลการใช้ยาบ้า การรับรู้ข้อมูลเหตุผลที่ตัดสินใจการใช้ยาบ้าครั้งแรกและครั้งต่อ ๆ มา วิธีการใช้ยาบ้า ปริมาณการใช้ยาบ้า ความคิดเห็นที่มีต่อยาบ้า วิธีการซุกซ่อนและส่งผ่านยาบ้า รวมถึงวิธีการพัฒนาเป็นผู้ขาย ได้แก่ แหล่งที่รับยาบ้า เงินทุน ราคาซื้อ ราคาขาย วิธีการซุกซ่อน วิธีการส่งผ่านสถานที่ซุกซ่อน การแนะนำลูกค้ารายใหม่ในการใช้ การชักจูงลูกค้า และการรักษาลูกค้า

สำหรับผลที่ได้จากวิธีการดำเนินการวิจัยในทั้งสองส่วนจะแสดงในบทต่อไป

บทที่ 4

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ สอดคล้องกับวิธีดำเนินการวิจัยในบทที่ 3 โดยนำเสนอเป็นสองส่วนใหญ่ด้วยกันคือ เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตามวัตถุประสงค์ 4 ข้อคือ

1. เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของครอบครัวและกลุ่มเพื่อนตามแบบจำลองพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอันมาจากโครงสร้างปัญหาเดียว
2. เพื่อค้นหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเสพติด ทั้งสาเหตุด้านครอบครัว ด้านสังคมและด้านบุคลิกภาพ ลำดับความสำคัญของตัวแปรและวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปร
3. เพื่อศึกษาตัวแปรของการเสพติด จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ในเด็กและเยาวชนไทยที่เข้ารับการคุ้มครองในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กลาง
4. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของการเสพติดของเด็กและเยาวชน ในสถานบำบัดและสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ในการวิเคราะห์และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติกของตัวพยากรณ์ซึ่งมีการแจกแจงเชิงเส้น
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
W	แทน	ค่าสถิติวอลล์เทสต์ (Wald Test)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
Exp (B)	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติกของตัวพยากรณ์ซึ่งมีการแจกแจงแบบโลจิสติก
Y	แทน	ค่าพยากรณ์การเสพติดของเด็กและเยาวชน โดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าพยากรณ์การเสพติดของเด็กและเยาวชน โดยใช้คะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์
DE	แทน	อิทธิพลทางตรง (Direct Effects)
IE	แทน	อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects)
TE	แทน	อิทธิพลรวม (Total Effects)
X_1	แทน	ความขัดแย้งในครอบครัว

(ต่อ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลผลข้อมูล)

X_2	แทน	การมีส่วนร่วมในครอบครัว
X_3	แทน	การควบคุมของบิดามารดา
X_4	แทน	การคบเพื่อนगे
X_5	แทน	ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า
X_6	แทน	โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า
X_7	แทน	ความรู้สึกผูกพัน
X_8	แทน	การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ
X_9	แทน	ความเชื่อในกฎระเบียบ
X_{10}	แทน	การแสดงออกทางอารมณ์
X_{11}	แทน	ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น
X_{12}	แทน	การควบคุมอารมณ์
X_{13}	แทน	การแสดงออกทางสังคม
X_{14}	แทน	ความไวในการรับรู้ทางสังคม
X_{15}	แทน	การควบคุมทางสังคม
Y	แทน	การเสพยาบ้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกเป็น 2 ตอน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม (ข้อมูลเชิงปริมาณ) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 และการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (ข้อมูลเชิงคุณภาพ) ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 รายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยและสมมติฐาน ดังต่อไปนี้
 - 1.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
 - 1.2 วิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา
 - 1.2.1 หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามตัวแปรที่ศึกษา
 - 1.2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับการเสพยาบ้า โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)
 - 1.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน
 - 1.3.1 ทดสอบสมมติฐานการแจกแจงความเป็นปกติของตัวแปร
 - 1.3.2 ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ตรวจสอบอิทธิพลของครอบครัวและกลุ่มเพื่อนตามแบบจำลองพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอันมาจากโครงสร้างปัญหาเดียว โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Lisrel ด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงเส้น (Path Analysis)
 - 1.3.3 ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มประชากร

- 1.3.4 ตามสมมติฐานข้อที่ 2 วิเคราะห์การค้นหาวัยการณการเสพยาบ้า โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย โลจิสติก (Logistic Regression)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้สถิติพื้นฐาน และใช้การวิเคราะห์ในลักษณะการบรรยาย ดังต่อไปนี้
 - 2.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
 - 2.2 วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3
 - 2.3 วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มผู้เสพยาบ้า และกลุ่มผู้ไม่เสพยาบ้า

ข้อมูลพื้นฐาน		กลุ่มผู้เสพยาบ้า		กลุ่มผู้ไม่เสพยาบ้า	
		n = 403	ร้อยละ	n = 391	ร้อยละ
เพศ	ชาย	329	81.64	334	85.42
	หญิง	74	18.36	57	14.58
อายุ	12	3	0.74	4	1.02
	13	4	0.99	7	1.79
	14	9	2.23	9	2.30
	15	43	10.67	41	10.49
	16	74	18.36	76	19.44
	17	168	41.69	151	38.62
	18	86	21.34	90	23.02
	19	13	3.23	13	3.32
	20	2	0.50	-	-
	21	1	0.25	-	-
ระดับการศึกษา					
ประถมศึกษา		51	12.65	-	-
มัธยมศึกษาตอนต้น		69	17.12	120	30.69
มัธยมศึกษาตอนปลาย		266	66	271	69.31
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ		14	3.48	-	-
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง		1	.25	-	-
ไม่ได้ศึกษา		2	.5	-	-
สถานภาพการสมรสของบิดามารดา					
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน		152	37.72	277	70.84
บิดามารดาหย่าร้าง		67	16.63	38	9.72
บิดามารดาแยกกันอยู่		124	30.77	48	12.28
บิดา หรือ มารดาเสียชีวิต		54	13.40	24	6.14
บิดา และ มารดาเสียชีวิต		6	1.48	4	1.02
รายได้ของครอบครัว					
ดีมาก		12	2.98	14	3.58
ดี		37	9.18	80	20.46
ปานกลาง		311	77.17	278	71.10
ไม่ดี		43	10.67	19	4.86
ประวัติการใช้ยาบ้า					
เคยใช้		403	100	-	-
ไม่เคยใช้		-	-	391	100

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นความคล้ายคลึงกันของกลุ่มตัวอย่างในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว แต่มีความแตกต่างในเรื่องสถานภาพสมรสของบิดามารดา โดยกลุ่มผู้เสพยาบ้ามีครอบครัวแตกแยกมากกว่า จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม พบว่ามีจำนวนเด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้าทั้งสิ้น 403 คน ได้รายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ยาบ้าดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงความถี่และร้อยละของกลุ่มผู้เสพยาบ้าจำแนกตามพฤติกรรมการใช้ยาบ้า

พฤติกรรมการใช้ยาบ้า	ความถี่ (n=403)	ร้อยละ
ความถี่ในการใช้ยาบ้า		
น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้ง	70	17.4
สัปดาห์ละครั้ง หรือมากกว่า	85	21
วันละครั้ง หรือมากกว่า	248	61.6
ปริมาณในการใช้ยาบ้า		
ครั้งละ 1 เม็ด หรือน้อยกว่า	189	46.9
ครั้งละ 2-5 เม็ด	134	33.3
ครั้งละ 6-10 เม็ด	42	10.4
มากกว่าครั้งละ 10 เม็ด	38	9.4
วิธีการเสพยาบ้า (ตอบได้มากกว่าหนึ่งวิธี)		
กินเหมือนยาทั่วไป	3	0.7
ใช้ไฟลนแล้วสูดควันเข้าปอด	398	97.5
ฉีดโดยใช้เข็มฉีดยา	7	1.8
เหตุผลที่ใช้ยาบ้า (ตอบได้มากกว่าหนึ่งเหตุผล)		
เพื่อกระตุ้นร่างกาย	180	44.67
เพื่อลดความอ้วน	36	8.9
คลายความก্লุ้มใจ	240	59.55
อยากลอง	379	94.2
เพื่อให้เข้ากับเพื่อนได้	209	51.86
จิตใจ	1	0.25
มีความต้องการเมื่อถึงเวลา (ใจสัน)	2	0.50
แหล่งที่สามารถหาซื้อยาบ้าได้* (ตอบได้มากกว่าหนึ่งแหล่ง)		อันดับที่
คลองเตย	197	1
อินทามระ	33	2
เชื้อเพลิง	32	3
ช่องนนทรี	14	4
หนองจอก	11	5
* นำเสนอ 5 อันดับแรก		

ตาราง 5 (ต่อ)

พฤติกรรมการใช้ยาบ้า	ความถี่	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ใช้ยาบ้า	(n = 403)	
น้อยกว่า 1 ปี	140	34.7
1-2 ปี	145	36
3-4 ปี	90	22.3
ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป	28	6.9
ชนิดของสารเสพติดที่ใช้ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งชนิด)	(n = 403)	
บุหรี่	286	70.96
ยาอี	14	3.47
ฝิ่น	6	1.48
สุรา	139	34.49
กัญชา	93	23.07
เฮโรอีน	15	3.72
สารระเหย	41	10.17
โคเคน	3	0.74
แวลเยี่ยม	2	0.49
ดอมัมกัม	1	0.24

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เสพยาบ้าส่วนใหญ่จะเสพวันละ 1 ครั้งหรือมากกว่า มากที่สุดจำนวน 248 คิดเป็นร้อยละ 61.1 เสพครั้งละ 1 เม็ดหรือน้อยกว่ามากที่สุด จำนวน 189 คิดเป็นร้อยละ 46.9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธีเสพโดยการใส่ไฟลงแล้วสูดควันเข้าปอด จำนวน 398 คิดเป็นร้อยละ 98.76 และสาเหตุที่ใช้เป็นเพราะอยากลองมากที่สุด จำนวน 379 คิดเป็นร้อยละ 94.2 กลุ่มตัวอย่างรายงานว่าสามารถหาซื้อยาบ้าได้จากคลองเตยมากที่สุด เป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ อินทามระ โดยสารเสพติดส่วนใหญ่ที่เคยใช้คือ บุหรี่ จำนวน 286 คิดเป็นร้อยละ 70.96 และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รายงานว่าเสพยาบ้ามาแล้ว 1-2 ปีเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 145 คิดเป็นร้อยละ 36 และน้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 34.7

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษา

1.2.1 พิสัย ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ รายละเอียดดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงพิสัยของเครื่องมือ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรพยากรณ์ของกลุ่มผู้เสพยาบ้า และกลุ่มผู้ไม่เสพยาบ้า

ตัวแปร	พิสัยของ คะแนน	กลุ่มผู้เสพยาบ้า		กลุ่มผู้ไม่เสพยาบ้า	
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
ความขัดแย้งในครอบครัว(X_1)	0-17	6.271	3.598	5.170	3.516
การมีส่วนร่วมในครอบครัว(X_2)	21-105	54.952	9.925	57.520	8.427
การควบคุมของบิดามารดา(X_3)	16-80	75.159	13.718	79.851	11.079
การคบเพื่อนเกเร(X_4)	0-12	6.406	2.680	1.559	1.911
ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า(X_5)	19-95	61.194	10.657	79.683	10.827
โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า(X_6)	8-40	20.288	6.089	32.550	5.503
ความผูกพันกับสังคม(X_7)	22-110	84.273	10.955	87.023	10.367
การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ(X_8)	14-70	43.958	9.085	46.527	7.546
ความเชื่อในกฎระเบียบ(X_9)	22-110	80.563	11.305	84.801	10.706
การแสดงออกด้านอารมณ์(X_{10})	8-40	23.877	4.120	24.161	3.597
ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น(X_{11})	13-65	39.582	6.693	36.188	6.570
การควบคุมอารมณ์(X_{12})	8-40	24.253	4.398	24.187	3.985
การแสดงออกทางสังคม(X_{13})	12-60	35.833	7.295	35.819	6.507
ความไวในการรับรู้ทางสังคม(X_{14})	10-50	31.987	5.461	30.068	5.504
การควบคุมทางสังคม(X_{15})	9-45	25.957	4.598	27.054	3.951

จากตาราง 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 15 ตัว ของกลุ่มผู้เสพยาบ้ามีค่าเท่ากับ 6.271, 54.952, 75.159, 6.406, 61.194, 20.288, 84.273, 43.958, 80.563, 23.877, 39.582, 24.253, 35.833, 31.987 และ 25.957 และกลุ่มผู้ไม่เสพยาบ้ามีค่าเท่ากับ 5.170, 57.520, 79.851, 1.559, 79.683, 32.550, 87.023, 46.527, 84.801, 24.161, 36.188, 24.187, 35.819, 30.068 และ 27.054 ตามลำดับ

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ของกลุ่มผู้เสพยาบ้า และกลุ่มผู้ไม่เสพยาบ้า โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) รายละเอียดดังแสดงในตาราง 7-8

ตาราง 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ของกลุ่มผู้เสียหาย

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅
ความขัดแย้งในครอบครัว	X ₁ 1.000														
การมีส่วนร่วมในครอบครัว	X ₂ -.429**	1.000													
การควบคุมของบิดามารดา	X ₃ -.011	.374**	1.000												
การคบเพื่อนเกร	X ₄ .316**	-.300**	-.242**	1.000											
ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า	X ₅ -.167**	.187**	.183**	-.301**	1.000										
โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า	X ₆ -.238**	.203**	.115*	-.437**	.273**	1.000									
ความผูกพันกับสังคม	X ₇ -.402**	.498**	.325**	-.298**	.308**	.283**	1.000								
การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ	X ₈ -.171**	.339**	.349**	-.309**	.173**	.263**	.327**	1.000							
ความเชื่อในกฎระเบียบ	X ₉ -.151**	.245**	.334**	-.257**	.291**	.227**	.528**	.376**	1.000						
การแสดงออกด้านอารมณ์	X ₁₀ .094	.039	.010	.010	.048	-.064	-.023	.054	-.022	1.000					
ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น	X ₁₁ .009	-.002	.002	.004	.006	.030	-.029	-.114*	-.031	-.050	1.000				
การควบคุมอารมณ์	X ₁₂ .066	-.067	-.014	.043	-.024	.028	.002	-.054	-.003	-.206**	.080	1.000			
การแสดงออกทางสังคม	X ₁₃ -.065	.056	-.047	.047	-.015	-.019	.048	-.057	.064	.250**	.305**	-.045	1.000		
ความไวในการรับรู้ทางสังคม	X ₁₄ .002	.037	.059	-.042	.078	.111*	-.012	.017	.017	-.117*	.432**	-.058	.204**	1.000	
การควบคุมทางสังคม	X ₁₅ .067	-.061	-.018	.082	.028	-.063	.063	-.069	.021	.265**	.004	.091	.229**	-.160**	1.000

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตาราง 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ของกลุ่มผู้ไม่เสียภาษี

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅
ความขัดแย้งในครอบครัว	X ₁	1.000	-.381**	.322**	-.171**	-.244**	-.460**	-.305**	-.331**	.072	.059	.018	.045	.068	.035
การมีส่วนร่วมในครอบครัว	X ₂		1.000	-.143**	.179**	.210**	.495**	.336**	.265**	.007	-.036	-.066	.011	-.055	.024
การควบคุมของบิดามารดา	X ₃			1.000	.174**	.185**	.293**	.346**	.371**	-.056	-.045	-.008	.031	.106*	-.048
การคบเพื่อนเกร	X ₄				1.000	-.408**	-.335**	-.325**	-.355**	.069	.061	-.024	.058	.003	.096
ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า	X ₅					1.000	.348**	.277**	.377**	-.008	.071	.035	.120*	.037	.079
โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า	X ₆						1.000	.218**	.283**	.061	.027	.000	.064	.006	.001
ความผูกพันกับสังคม	X ₇							.420**	.563**	-.025	.018	-.015	.043	.041	-.022
การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ	X ₈							1.000	.418**	-.082	-.075	.030	-.027	-.031	.013
ความเชื่อในกฎระเบียบ	X ₉								1.000	-.056	.026	.055	.039	.064	-.089
การแสดงออกด้านอารมณ์	X ₁₀									1.000	-.052	-.129*	.093	-.153**	.212**
ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น	X ₁₁										1.000	.366**	.555**	.512**	-.006
การควบคุมอารมณ์	X ₁₂											1.000	.235**	.251**	.016
การแสดงออกทางสังคม	X ₁₃												1.000	.507**	.104*
ความไวในการรับรู้ทางสังคม	X ₁₄													1.000	-.126*
การควบคุมทางสังคม	X ₁₅														1.000

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับการเสพยาบ้า ของเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) รายละเอียดดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅
ความขัดแย้งในครอบครัว	X ₁	1.000													
การมีส่วนร่วมในครอบครัว	X ₂	-.419**	1.000												
การควบคุมของบิดามารดา	X ₃	-.065	.331**	1.000											
การคบเพื่อนเกร	X ₄	.326**	-.263**	-.303**	1.000										
ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า	X ₅	.078	.031	-.010	-.004	1.000									
โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า	X ₆	.070	-.051	-.026	.195**	-.058	1.000								
ความผูกพันกับสังคม	X ₇	.044	-.067	-.013	.017	-.173**	-.207**	1.000							
การมีกิจกรรมที่ส่งมยอมรับ	X ₈	-.014	.037	-.015	.036	.182**	.407**	.079*	1.000						
ความเชื่อในกฎระเบียบ	X ₉	.059	-.028	.046	.107**	-.137**	.493**	.087*	.339**	1.000					
การแสดงออกด้านอารมณ์	X ₁₀	.032	-.007	-.006	-.032	.245**	-.032	.057	.174**	-.163**	1.000				
ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น	X ₁₁	-.226**	.227**	.253**	-.602**	.041	-.133**	-.002	.036	-.069	.121**	1.000			
การควบคุมอารมณ์	X ₁₂	-.275**	.240**	.231**	-.726**	.020	-.161**	.005	.011	-.084*	.068	.599**	1.000		
การแสดงออกทางสังคม	X ₁₃	-.441**	.505**	.327**	-.307**	-.019	-.037	-.007	.045	-.010	.040	.329**	.292**	1.000	
ความไวในการรับรู้ทางสังคม	X ₁₄	-.247**	.352**	.367**	-.328**	.004	-.131**	-.020	-.044	-.031	-.015	.263**	.276**	.379**	1.000
การควบคุมทางสังคม	X ₁₅	-.258**	.273**	.372**	-.338**	-.030	-.051	.022	.051	.005	-.003	.371**	.308**	.554**	.411**
Y	.153**	-.138**	-.185**	.721**	-.037	.248**	.008	.001	-.173**	-.127**	-.653**	-.726**	-.128**	-.152**	-.189**

** มนัยสำคัญที่ระดับ .01

* มนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 15 ตัว มี 12 ที่มีความสัมพันธ์กับการเสพยาบ้า (Y) ของเด็กและเยาวชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า r ตั้งแต่ -.127 ถึง .726 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน ได้แก่ การคบเพื่อนगेเร (X_4) โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า (X_6) ความไม่เชื่อในกฎระเบียบ (X_9) และ ความขัดแย้งในครอบครัว (X_1) ตามลำดับ ($r = .721, .248, .173$, และ $.153$) จากประเด็นนี้ แสดงว่าการที่เด็กและเยาวชนการคบเพื่อนगेเร มีโอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า และ ความขัดแย้งในครอบครัว มีแนวโน้มเสพยาบ้าได้สูง

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน ได้แก่ การควบคุมอารมณ์ (X_{12}) ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น (X_{11}) การควบคุมทางสังคม (X_{15}) การควบคุมของบิดามารดา (X_3) ความไวในการรับรู้ทางสังคม (X_{14}) ความเชื่อในกฎระเบียบ (X_9) การมีส่วนร่วมในครอบครัว (X_2) การแสดงออกทางสังคม (X_{13}) และ การแสดงออกทางอารมณ์ (X_{10}) ตามลำดับ ($r = -.726, -.652, -.189, -.185, -1.73, -.152, -.138$, และ $-.127$) แสดงว่า การที่เด็กและเยาวชน มีการควบคุมอารมณ์ ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น การควบคุมทางสังคม การควบคุมของบิดามารดา ความไวในการรับรู้ทางสังคม ความเชื่อในกฎระเบียบ การมีส่วนร่วมในครอบครัว การแสดงออกทางสังคม และ การแสดงออกทางอารมณ์สูงจะมีแนวโน้มในการเสพยาบ้าได้น้อย

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

1.3.1 ทดสอบสมมติฐานการแจกแจงความเป็นปกติของตัวแปร

ตาราง 10 แสดงค่าคะแนนซี (Z-score) สำหรับทดสอบสมมติฐานความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis)

และ ค่าไคสแควร์ (Chi-square) สำหรับทดสอบสมมติฐานการแจกแจงเป็นปกติของตัวแปร

ตัวแปร	skewness		kurtosis		Skewness and kurtosis	
	z-score	p-value	z-score	p-value	Chi-square	p-value
ความขัดแย้งในครอบครัว(X_1)	5.968	0.000	-2.805	0.005	43.478	0.000
การมีส่วนร่วมในครอบครัว(X_2)	-2.852	0.004	3.998	0.000	24.123	0.000
การควบคุมของบิดามารดา(X_3)	-3.313	0.001	6.422	0.000	52.222	0.000
การคบเพื่อนगेเร(X_4)	5.407	0.000	-7.359	0.000	83.386	0.000
ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า(X_5)	1.591	0.112	4.073	0.000	19.118	0.000
โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า(X_6)	1.096	0.273	18.649	0.000	348.971	0.000
ความผูกพันกับสังคม(X_7)	-3.312	0.001	-1.071	0.284	12.114	0.002
การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ(X_8)	-2.169	0.030	0.715	0.474	5.215	0.074
ความเชื่อในกฎระเบียบ(X_9)	-0.092	0.927	-2.465	0.014	6.085	0.048
การแสดงออกด้านอารมณ์(X_{10})	-1.533	0.125	1.049	0.294	3.451	0.178
ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น(X_{11})	-1.483	0.138	0.569	0.569	2.524	0.283
การควบคุมอารมณ์(X_{12})	-2.760	0.006	2.435	0.015	13.545	0.001
การแสดงออกทางสังคม(X_{13})	-0.454	0.650	1.099	0.272	1.415	0.493
ความไวในการรับรู้ทางสังคม(X_{14})	-0.400	0.689	1.726	0.084	3.140	0.208
การควบคุมทางสังคม(X_{15})	-1.120	0.263	2.332	0.020	6.692	0.035

จากตาราง 10 พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าความเบ้และความโด่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับค่าไคสแควร์สำหรับทดสอบสมมติฐานการแจกแจงเป็นปกติของตัวแปรที่มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (มีเพียงตัวแปรการมีส่วนร่วมในครอบครัว (X_2) การแสดงออกทางอารมณ์ (X_{10}) ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น (X_{11}) การแสดงออกทางสังคม (X_{13}) และความไวในการรับรู้ทางสังคม (X_{14}) เท่านั้นที่มีการแจกแจงเป็นปกติ)

1.3.2 ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ตรวจสอบอิทธิพลของครอบครัวและกลุ่มเพื่อนตามแบบจำลองพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอันมาจากโครงสร้างปัญหาเดียว โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Lisrel ด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงเส้น (Path Analysis)

จากตาราง 10 พบว่า ตัวแปรความขัดแย้งในครอบครัว(X_1) การมีส่วนร่วมในครอบครัว(X_2) การควบคุมของบิดามารดา(X_3) และการคบเพื่อนเกร(X_4) มีการแจกแจงไม่เป็นปกติ การที่ตัวแปรมีการแจกแจงไม่เป็นปกตินี้ จะส่งผลให้การวิเคราะห์อิทธิพลได้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (standard error) และค่าไคสแควร์สำหรับทดสอบความกลมกลืนของแบบจำลองที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงเป็นการแปลงคะแนนตั้งต้นนี้เป็นคะแนนมาตรฐาน (normal score) ซึ่งยังคงได้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับค่าเดิมจากคะแนนตั้งต้น และยังได้ค่าสหสัมพันธ์ที่มีค่าใกล้เคียงกันอีกด้วย ผลการแปลงคะแนนจะทำให้ข้อมูลมีค่าความเบ้และความโด่งลดน้อยลง (Jöreskog et. al. 2000 : 161-162)

ตาราง 11 แสดงค่าคะแนนซี (Z-score) สำหรับทดสอบสมมติฐานความเบ้ (skewness) ค่าความโด่ง (kurtosis) และ ค่าไคสแควร์ (Chi-square) สำหรับทดสอบสมมติฐานการแจกแจงเป็นปกติภายหลังแปลงคะแนน

ตัวแปร	Skewness		kurtosis		Skewness and kurtosis	
	z-score	p-value	z-score	p-value	Chi-square	p-value
ความขัดแย้งในครอบครัว (X_1)	0.479	0.632	-0.849	0.396	0.950	0.622
การมีส่วนร่วมในครอบครัว (X_2)	-0.016	0.987	0.019	0.985	0.001	1.000
การควบคุมของบิดามารดา (X_3)	-0.008	0.994	0.049	0.961	0.002	0.999
การคบเพื่อนเกร (X_4)	2.716	0.007	-4.098	0.000	24.167	0.000

จากตาราง 11 พบว่า ภายหลังการแปลงคะแนนตั้งต้นเป็นคะแนนมาตรฐาน มีเพียงตัวแปรการคบเพื่อนเกรเท่านั้นที่มีการแจกแจงไม่เป็นปกติ

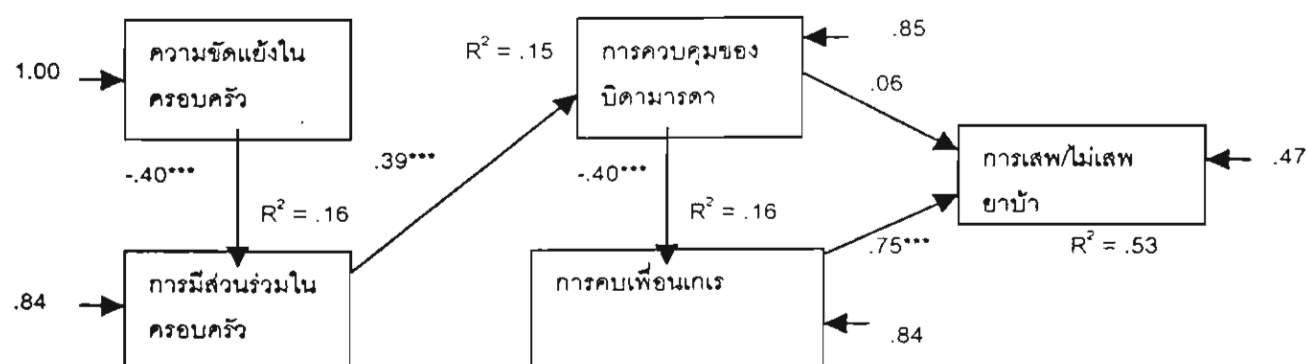
ตาราง 12 เมตริกสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์อิทธิพล

ตัวแปรสังเกตได้	1	2	3	4	5
การเสพ/ไม่เสพยาบ้า (1)	1.000				
การคบเพื่อนเกเร (2)	.709	1.000			
การควบคุมของบิดามารดา (3)	-.185	-.293	1.000		
การมีส่วนร่วมในครอบครัว (4)	-.133	-.264	-.328	1.000	
ความขัดแย้งในครอบครัว (5)	.164	.338	-.076	-.418	1.000

จากตาราง 12 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเสพ/ไม่เสพยาบ้าของเยาวชนมากที่สุด คือ การคบเพื่อนเกเร รองลงมาคือ ความขัดแย้งในครอบครัว ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเสพ/ไม่เสพยาบ้าของเยาวชนมากที่สุดคือ การควบคุมจากบิดามารดา รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในครอบครัว

ผลการวิเคราะห์อิทธิพล

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลแบบจำลองสมมติฐานแสดงดังภาพประกอบ

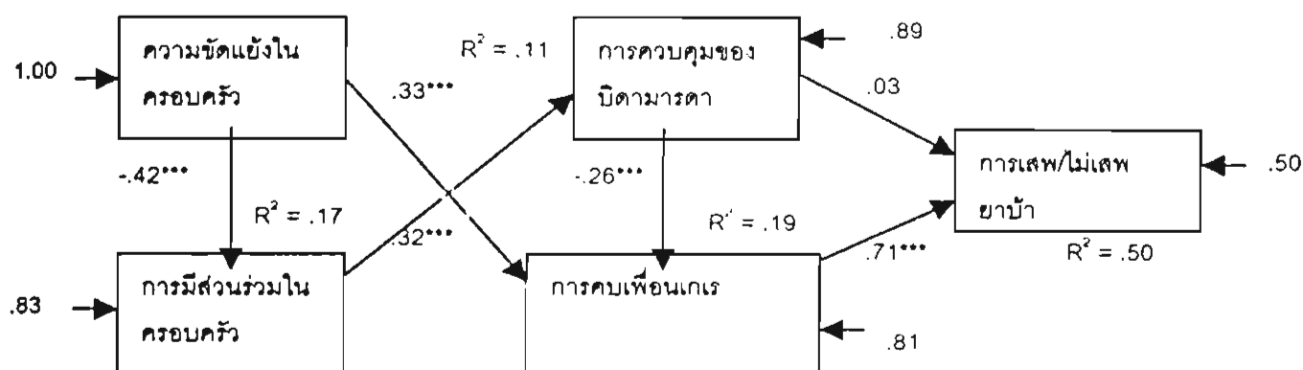

รูปที่ 4.1 แบบจำลองสมมติฐานการวิเคราะห์อิทธิพลตามแนวคิดตามรูปที่ 1.1

จากรูปที่ 4.1 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานของเส้นทางอิทธิพลเกือบทุกเส้นทางมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ยกเว้นเส้นทางอิทธิพลจากการควบคุมดูแลของบิดามารดาไปยังการเสพ/ไม่เสพยาบ้าเท่านั้นที่มีค่าไม่แตกต่างจากศูนย์ และได้ค่าสถิติวัดความกลมกลืนของแบบจำลองคือ ค่าไคสแควร์ (Chi-square) = 116.71, p-value = 0.000, RMSEA = 0.17, SRMR = 0.093, GFI = 0.98, AGFI = 0.95 ดังนั้นแบบจำลองสมมติฐานยังไม่มี ความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงควรทำการปรับแก้แบบจำลองโดยพิจารณาจากหลักฐานทางแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และค่าดัชนีการปรับแก้ (Modification Index) จากผลการวิเคราะห์แบบจำลองตั้งต้นนี้

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีการปรับแก้พบว่า ถ้าเพิ่มเส้นทางอิทธิพลจากตัวแปรความขัดแย้งในครอบครัวไปยังการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกเรจะทำให้ค่าไคสแควร์ลดลง 96.95 และทำให้แบบจำลองมีความกลมกลืนกับ

ข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น ดังนั้นจึงทำการวิเคราะห์อิทธิพลใหม่อีกครั้งโดยเพิ่มเส้นทางอิทธิพลดังกล่าวในแบบจำลองสมมติฐาน ผลการวิเคราะห์ดังรูป 4.2

รูปที่ 4.2 แบบจำลองสมมติฐานการวิเคราะห์อิทธิพลภายหลังการปรับแก้

จากรูปที่ 4.2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานของเส้นทางอิทธิพลเกือบทุกเส้นทางมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ยกเว้นเส้นทางอิทธิพลจากการควบคุมดูแลของบิดามารดาไปยังการเสพ/ไม่เสพยาบ้าเท่านั้นที่มีค่าไม่แตกต่างจากศูนย์ และได้ค่าสถิติวัดความกลมกลืนของแบบจำลอง คือ ค่าไคสแควร์ (Chi-square) = 15.83, p-value = 0.003, RMSEA = 0.062, SRMR = 0.032, GFI = 1.00, AGFI = 0.99 จากค่าสถิติวัดความกลมกลืนของแบบจำลองเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า แบบจำลองมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากแบบจำลองที่ได้อธิบายว่า สาเหตุเบื้องต้นของการเสพยาบ้าในวัยรุ่น เริ่มมาจากความขัดแย้งของครอบครัวโดยวัยรุ่นรับรู้ถึงบรรยากาศในครอบครัวที่แสดงถึง การไม่ยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวทั้งการทำทางและถ้อยคำ บรรยากาศของความขัดแย้งนี้ส่งผลในการมีส่วนร่วมของสมาชิกในครอบครัวน้อยลง มีการทำกิจกรรมในครอบครัวร่วมกันน้อย รวมถึงการแสดงความช่วยเหลือ ห่วงใยซึ่งกันและกันน้อยลง และส่งผลทำให้การควบคุมระเบียบวินัยของวัยรุ่นโดยบิดามารดาควบคุมน้อยลง ซึ่งทำให้เด็กวัยรุ่นมีโอกาไปคบเพื่อนगेเรได้มากขึ้น นอกจากนี้ ความขัดแย้งภายในครอบครัวยังส่งผลโดยตรงให้เด็กวัยรุ่นออกไปคบเพื่อนगेเร ดังนั้นผลความขัดแย้งในครอบครัวนอกจากจะมีผลโดยอ้อมจากแบบจำลองเดิมแล้ว จากงานวิจัยนี้ ยังพบว่ามีผลโดยตรงต่อการคบเพื่อนगेเรอีกด้วย และการคบเพื่อนगेเรเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเสพยาในวัยรุ่น ประเด็นที่น่าสนใจในงานวิจัยนี้ คือ การคบเพื่อนगेเร ซึ่งแตกต่างจากงานของเอรี่ และคณะ (Ary, D., 1999) ที่พบว่าการควบคุมของบิดามารดามีผลต่อการเสพยาของวัยรุ่นโดยตรง จากรูปที่ 4.2 สามารถแสดงค่าอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และอิทธิพลรวมดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผลภายหลังการปรับแบบจำลอง

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล											
	การเสพ/ไม่เสพยาบ้า			การคบเพื่อนगेเร			การควบคุมของบิดามารดา			การมีส่วนร่วมในครอบครัว		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ความขัดแย้งในครอบครัว	-	.25 ^{***}	.25 ^{***}	.32 ^{***}	.04 ^{***}	.36 ^{***}	-	-.14 ^{***}	-.14 ^{***}	-.42 ^{***}	-	-.42 ^{***}
การมีส่วนร่วมในครอบครัว	-	-.05 ^{***}	-.05 ^{***}	-	-.09 ^{***}	-.09 ^{***}	.33 ^{***}	-	.33 ^{***}	-	-	-
การควบคุมของบิดามารดา	.03	-.19 ^{***}	-.16 ^{***}	-.26 ^{***}	-	-.26 ^{***}	-	-	-	-	-	-
การคบเพื่อนगेเร	.71 ^{***}	-	.71 ^{***}	-	-	-	-	-	-	-	-	-
R ²		.50			.19			.11			.17	

*** ที่ระดับนัยสำคัญ .001

จากตาราง 13 พบว่า อิทธิพลรวม (Total Effect) ของตัวแปรที่ส่งผลต่อการเสพ/ไม่เสพยาบ้าของเยาวชนมากที่สุดคือ การคบเพื่อนगेเร ($\beta = .71, p < .001$) รองลงมาคือ ความขัดแย้งในครอบครัว ($\beta = .25, p < .001$) ตัวแปรต่างๆในแบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเสพ/ไม่เสพยาบ้าของเยาวชนได้ร้อยละ 50 อิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อการคบเพื่อนगेเรคือ ความขัดแย้งในครอบครัว ($\beta = .36, p < .001$) รองลงมาคือ การควบคุมดูแลของบิดามารดา ตัวแปรในแบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการคบเพื่อนगेเรได้ร้อยละ 19 อิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อการควบคุมดูแลของบิดามารดาคือ การมีส่วนร่วมในครอบครัว ($\beta = .33, p < .001$) ตัวแปรในแบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการควบคุมดูแลของบิดามารดาได้ร้อยละ 11

ผลจากการวิเคราะห์อิทธิพลแบบจำลองพบว่า ความขัดแย้งในครอบครัวส่งผลทางลบต่อการมีส่วนร่วมในครอบครัว และส่งผลโดยตรงต่อการคบเพื่อนगेเรซึ่งนำไปสู่การติดยาของเด็กละและเยาวชน การมีส่วนร่วมในครอบครัวส่งผลต่อการควบคุมของบิดามารดาและการควบคุมของบิดามารดาส่งผลโดยตรงทางลบต่อการคบเพื่อนगेเรในเด็กรุ่น ประเด็นนี้จึงชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งในครอบครัวมีอิทธิพลที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการคบเพื่อนगेเรซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่เป็นปัญหาซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของเอรี่และคณะ (Ary and others. 1999) ที่พบว่าความขัดแย้งในครอบครัวและการจัดการที่ไม่ดีในครอบครัวจะผลักดันให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้แก่พฤติกรรมต่อต้านสังคม ความเสี่ยงทางเพศ ความล้มเหลวทางการศึกษา และการใช้ยาเสพติดอันเป็นผลมาจากการที่ครอบครัวมีความขัดแย้งทำให้เกิดความบกพร่องในการควบคุมดูแลเด็กเป็นผลให้เด็กเข้าสู่การคบเพื่อนगेเร ส่วนที่พบนอกเหนือจากงานวิจัยของเอรี่และคณะ คือ ความขัดแย้งในครอบครัวมีอิทธิพลโดยตรงต่อการคบเพื่อนगेเร แสดงว่าอิทธิพลรวมของตัวแปรการคบเพื่อนगेเรและความขัดแย้งในครอบครัวส่งผลต่อการเสพยาบ้าของวัยรุ่นนั้น ทำให้เห็นว่าปัจจัยทั้งสองเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเสพยาบ้า ส่วนปัจจัยขัดขวางการเสพยาบ้าของวัยรุ่น คือ การควบคุมดูแลของบิดามารดา และการมีส่วนร่วมในครอบครัว ดังนั้น แนวทางป้องกันแก้ไข จึงต้องหาทางยับยั้งปัจจัยส่งเสริมและเพิ่มปัจจัยขัดขวาง

1.3.3 ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มประชากร

ตาราง 14 ค่าสถิติบ็อกซ์ (Box's M) สำหรับทดสอบสมมติฐานความเป็นเอกพันธ์ของเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มประชากร

ค่าสถิติ Box's M	F	Df1	df2	Sig.
294.578	2.406	120	1844180	0.000

จากตาราง 14 พบว่า เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มมีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง พบว่า ข้อมูลมีการแจกแจงไม่เป็นปกติและเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มมีค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การวิเคราะห์เพื่อหาฟังก์ชันจำแนกการเสพและไม่เสพยาบ้าของกลุ่มเยาวชนโดยใช้การวิเคราะห์จำแนก (Discriminant Analysis) อาจทำให้เกิดปัญหาในการประมาณค่าฟังก์ชันจำแนกได้ (Hair et al. 1998: 259) ดังนั้นจึงทำการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติก (Logistic Regression) แทน

1.3.4 ตามสมมติฐานข้อที่ 2 วิเคราะห์การค้นหาดัชนีพยากรณ์การเสพยาบ้า โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) โดยเพิ่มตัวแปรจากตาราง 13 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์อิทธิพลด้านครอบครัว ส่วนครั้งนี้เพิ่มด้านสังคม ซึ่งประกอบด้วยตัวแปร ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า ความผูกพันกับสังคม การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ และความเชื่อในกฎระเบียบ รวมทั้งตัวแปรด้านบุคลิกภาพ 6 ตัว ได้แก่ การแสดงออกทางอารมณ์ ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ การแสดงออกทางสังคม ความไวในการรับรู้ทางสังคม และการควบคุมทางสังคม

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E.	Wald	df	Sig.	R	Exp(B)
โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า	.223	.030	58.470	1	.000	.230	1.250
ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า	.128	.160	67.731	1	.000	.250	1.137
การคบเพื่อนเกเร	.611	.080	59.233	1	.000	.231	1.842
ความผูกพันกับสังคม	-.075	.017	18.313	1	.000	-.123	0.928
ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น	-.115	.026	18.716	1	.000	-.125	0.891
การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ	-.062	.022	8.418	1	.004	.077	0.940
ความขัดแย้งในครอบครัว	.142	.052	7.511	1	.006	.072	1.153
การแสดงออกทางสังคม	-.051	.024	4.586	1	.032	-.049	.950
ค่าคงที่ (Constant)	1.786	2.167	.679	1	.410		

จากตาราง 15 พบว่า จากตัวแปรทั้ง 8 ที่แสดงในตารางมีตัวแปรเดียวที่มีนัยสำคัญสูงมีเพียง 5 ตัวแปร (พิจารณาจากสถิติ Sig.) ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้แสดงในตารางเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญที่ต่ำมาก ใน

การพิจารณานัยสำคัญนี้อาจพิจารณาโดยอาศัยเกณฑ์ประเมินข้อมูลแบบเบย์ (Bayesian Information Criterion หรือ BIC) ซึ่งพัฒนาโดย แรฟเทอร์ (Raftery: 1995, หน้า 139) ซึ่งนิยาม

$$BIC = Wald - \ln(n)$$

โดย $\ln$ คือ ค่าลอการิทึมฐานธรรมชาติ (Natural Logarithm) และ n คือจำนวนตัวอย่างที่เก็บข้อมูล ซึ่งในที่นี้ คือ $\ln(794) = 6.677$ อาศัยข้อมูลจากตาราง 15 และสูตร BIC จะสามารถคำนวณหาระดับของนัยสำคัญจากเกณฑ์ BIC ได้โดยง่าย ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์นัยสำคัญการถดถอยโลจิสติกโดยอาศัยเกณฑ์ประเมิน BIC

ตัวแปรพยากรณ์	Wald	BIC
โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า	58.470	51.793
ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า	67.731	61.054
การคบเพื่อนเกร	59.233	52.556
ความผูกพันกับสังคม	18.313	11.636
ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น	18.716	12.039
การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ	8.418	1.741
ความขัดแย้งในครอบครัว	7.511	0.834
การแสดงออกทางสังคม	4.586	-2.091
ค่าคงที่ (Constant)	.679	-5.998

ตามเกณฑ์ประเมินของแรฟเทอร์ หรือ “เกรดเชิงประจักษ์ (Grade of Evidence)” นั้น ใช้การนิยามจากค่า BIC หากค่าอยู่ในหากค่าต่ำกว่า 0 หมายถึง ข้อมูลไม่มีความเกี่ยวข้องกับแบบจำลอง ช่วง 0-2 ถือว่า ได้เกรดต่ำ ช่วง 2-6 มีค่าจัดอยู่ในเกรดปานกลาง ช่วง 6-10 อยู่ในเกรดสูง และ ระดับ 10 ขึ้นไปจัดเป็นประเภทที่มีนัยสำคัญระดับเกรดสูงมาก โดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าวจะเห็นได้โดยง่ายว่า มีเพียง 5 ตัวแปรแรกที่ทำให้ค่านัยสำคัญในระดับเกรดสูงขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์นัยสำคัญโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรม ในช่อง Sig ดังนั้น จึงสามารถแยกกลุ่มตัวแปรได้ตามนัยสำคัญในการสร้างองค์ประกอบของการพยากรณ์คือ กลุ่มตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า การคบเพื่อนเกร ความผูกพันกับสังคม และความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น และกลุ่มตัวแปรดัมมี่ (Dummy variable) ได้แก่ การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ และความขัดแย้งภายในครอบครัว ส่วนตัวแปรการแสดงออกทางสังคมนั้นมีค่า BIC ต่ำกว่า 0 และต่ำกว่าค่ามาตรฐานในการพิจารณานัยสำคัญตามเกณฑ์ BIC

หลังจากพิจารณานัยสำคัญของแต่ละตัวแปรแล้ว เมื่อพิจารณาสมการที่ 1 ของตาราง 15 หรือค่าสัมประสิทธิ์ B ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการแปลงจากสเกลที่เป็นอัตราส่วนของความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์หนึ่งต่ออัตราส่วนที่จะไม่เกิดตามนั้น หรือที่เรียกว่า ออดส์ (Odds) ซึ่งแสดงในสคริปสุดท้ายของตาราง 15 หรือค่า $\text{Exp}(B)$ โดยอาศัยสเกลของลอการิทึมฐานธรรมชาติ เพื่อปรับจากความไม่เป็นเชิงเส้นของความน่าจะเป็นให้เป็นเชิงเส้น ซึ่งประโยชน์จากการทำเช่นนี้คือ สามารถทำให้ผลกระทบของตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในสมการทำนายมีคุณสมบัติการบวก (Additivity) จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยโลจิสติก B ดังแสดง

แสดงในสคริปต์ที่ 1 จะเห็นได้ว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเสพยาบ้าของวัยรุ่น (ซึ่งดูจากเครื่องหมายบวก) ในกลุ่มตัวแปรอิสระ มี 3 ตัวแปรคือ การคบเพื่อนเกเร ($B = .611$) โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า ($B = .223$) และความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า ($B = .128$) เรียงตามสูงไปหาต่ำตามลำดับ และในกลุ่มตัวแปรคัมมี คือ ความขัดแย้งในครอบครัว ($B = .142$)

ส่วนตัวแปรทางลบในกลุ่มตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับสูงไปหาต่ำมีสองตัวแปรคือ ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น ($B = -.115$) และความผูกพันกับสังคม ($B = -.075$) และสำหรับกลุ่มตัวแปรคัมมี คือ และการมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ ($B = -.062$) และการแสดงออกทางสังคม ($B = -.051$) ตามลำดับ จากค่าสัมประสิทธิ์ทั้งหมดดังกล่าว สามารถสร้างสมการถดถอยโลจิสติกหรือเรียกอีกอย่างว่าสมการลอจิท (Logit) ที่พยากรณ์การเสพยาบ้าของเยาวชนได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Ln}(\text{การเสพ/ไม่เสพยาบ้า}) = & 1.786 + .611(\text{การคบเพื่อนเกเร}) + .223(\text{โอกาสการอยู่ใกล้ยาบ้า}) \\ & + .128(\text{ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า}) \\ & - .115(\text{ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น}) - .075(\text{ความผูกพันกับสังคม}) \\ & + .142(\text{ความขัดแย้งในครอบครัว}) \\ & - .062(\text{การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ}) - .051(\text{การแสดงออกทางสังคม}) \end{aligned}$$

โดย Ln คือ ค่าลอการิทึมฐานธรรมชาติ (Natural Logarithm) และจากการประเมินความถูกต้องของสมการโดยอาศัยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS ได้ค่าความถูกต้อง (Overall Model Fit) โดยรวมร้อยละ 92.67

แม้ว่าสมการพยากรณ์ในรูปสมการถดถอยโลจิสติกจะให้ค่าเชิงปริมาณที่ดี ทว่า ในการแปลความหมายในสเกลของลอจิสติกฐานธรรมชาติยังสื่อความหมายได้ไม่ชัดเจนเมื่อเทียบกับการแปลความหมายโดยใช้ค่าออดส์ ในสคริปต์สุดท้ายในตาราง 15 จึงคำนวณร้อยละของการเปลี่ยนไปของค่าออดส์ ($\% \Delta$) จากการที่ตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงไปหนึ่งหน่วยได้โดยอาศัยสมการ (Pampel: 2000, หน้า 23)

$$\% \Delta = (\text{Exp}(B) - 1) * 100$$

โดย B คือสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติก

ในสมการข้างบนนี้ สาเหตุที่ต้องลบหนึ่งเป็นเพราะว่าความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ใด ๆ มีค่าเท่ากับ 0.5 นั้น ความน่าจะเป็นของการไม่เกิดเหตุการณ์นั้นก็เท่ากับ 0.5 เช่นเดียวกัน ดังนั้น ออดส์ซึ่งเป็นอัตราส่วนของความน่าจะเป็นของการเกิดต่อความน่าจะเป็นที่จะไม่เกิดเหตุการณ์ใด ๆ จึงมีค่าเท่ากับ 1 ณ จุดที่มีโอกาสเกิดและไม่เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ เท่ากับ 50% ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของออดส์ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มหรือลดไปเมื่อตัวแปรอิสระเปลี่ยนไปหนึ่งหน่วย สามารถพิจารณาได้โดยนำค่า $\text{Exp}(B)$ ลบทิ้งไป 1 แต่เนื่องจากพิสัยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละตัวไม่เท่ากัน ดังนั้น จึงต้องปรับสูตรการคำนวณโดยนำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาพิจารณาประกอบด้วย โดยสามารถคำนวณร้อยละของการเปลี่ยนไปของค่าร้อยละของค่าออดส์ ($\% \Delta$) จากการที่ตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงไปหนึ่งหน่วยของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรนั้นได้โดยอาศัยสมการ (Pampel: 2000, หน้า 36)

$$\% \Delta = (\text{Exp}(B \cdot SD) - 1) \cdot 100$$

โดย B คือสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติก และ SD คือส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 17 การเปลี่ยนไปของค่าร้อยละอัตราส่วนออกดี (% Δ) จากการที่ตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงไปหนึ่งหน่วยของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปรพยากรณ์	B	SD	% Δ
โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า	.223	6.089	288.71
ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า	.128	10.657	291.218
การคบเพื่อนเกเร	.611	2.680	414.219
ความผูกพันกับสังคม	-.075	10.955	-56.028
ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น	-.115	6.693	-53.685
การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ	-.062	9.085	-43.066
ความขัดแย้งในครอบครัว	.142	3.598	66.682
การแสดงออกทางสังคม	-.051	7.295	-31.068

จากตาราง 17 จะสังเกตได้ว่าเครื่องหมายบวกหรือลบของ B และของ % Δ สอดคล้องกัน เครื่องหมายบวกและลบในกรณีของ % Δ ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางเพิ่มขึ้นหรือลดลงนั่นเอง จะเห็นได้ว่าเมื่อส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระแต่ละตัวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การคบเพื่อนเกเรมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของออกดีโดยทำให้อัตราส่วนการเสพติดไม่เสพยาบ้าสูงขึ้นประมาณ 4.14 เท่า ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของออกดีโดยทำให้อัตราส่วนการเสพติดไม่เสพยาบ้าสูงขึ้นประมาณ 2.91 เท่า โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของออกดีโดยทำให้อัตราส่วนการเสพติดไม่เสพยาบ้าสูงขึ้นประมาณ 2.88 เท่า ในขณะที่ความผูกพันต่อสังคมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของออกดีโดยทำให้อัตราส่วนการเสพติดไม่เสพยาบ้าลดลงประมาณ 0.56 เท่า และความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่นมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของออกดีโดยทำให้อัตราส่วนการเสพติดไม่เสพยาบ้าลดลงประมาณ 0.54 เท่า

ในขณะที่ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเดิมมีแต่ละตัวเพิ่มขึ้น 1 หน่วยเท่ากัน ความขัดแย้งในครอบครัวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของออกดีโดยทำให้อัตราส่วนการเสพติดไม่เสพยาบ้าสูงขึ้นประมาณ 0.66 เท่า ส่วนการมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของออกดีโดยทำให้อัตราส่วนการเสพติดไม่เสพยาบ้าลดลงประมาณ 0.43 เท่า และการแสดงออกทางสังคมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของออกดีโดยทำให้อัตราส่วนการเสพติดไม่เสพยาบ้าลดลงประมาณ 0.31 เท่า

แม้ว่างานในอดีตเท่าที่ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องยาบ้าจะไม่พบว่ามีนักวิจัยผู้ใดที่ใช้สถิติโลจิสติกในการทำวิจัย แต่ผลการวิเคราะห์ที่ได้โดยวิธีการถดถอยโลจิสติกที่พบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุณห์ โยเหลา (2540) ในแง่ของตัวแปรที่มีผลต่อการเสพยาเสพติดซึ่งในงานวิจัยนี้ คือ ยาบ้า อันส่งผลกระทบมากที่สุดคือ การคบเพื่อน ซึ่งในงานนั้นใช้วิธีการวิเคราะห์จำแนก (Discriminant Analysis) และการวิเคราะห์แค

โนติกอล (Canonical Analysis) โดยพบว่าปัจจัยสำคัญเป็นอันดับแรกคือ จำนวนเพื่อนสนิทที่ใช้สารเสพติด และ ตัวแปรในกลุ่มบุคลิกภาพซึ่งได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเองด้านครอบครัว รวมทั้งทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติด

ในงานวิจัยนี้ หากพิจารณาเสถียรของลอจิท (Logit) ตามการเปลี่ยนตัวแปรอิสระไปหนึ่งหน่วยเท่ากัน เมื่อพิจารณาจากสมการพยากรณ์ที่ได้ พบว่าตัวแปรการคบเพื่อนเกรมีน้ำหนัพยากรณ์การเสพยาบ้าของเยาวชน สูงสุด รองลงมาคือ โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า และความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า ตามลำดับ ดังได้กล่าวมาแล้วใน ผลการวิจัยข้างต้น ซึ่งผลงานวิจัยดังกล่าวนี้ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฮนเกลเลอร์ (Henggeler, 1989) ที่พบว่า การมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกรเป็นตัวแทนที่ดีต่อการมีพฤติกรรมที่เกร การมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมเกรเป็นตัวแทนที่ดีที่สุดในการถูกจับกุมของวัยรุ่น ส่วนตัวแปรในเรื่องของความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่นนั้น พบว่าวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดขาดความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ ตลอดจนขาดทักษะการตีความหมายการแสดงออกของอารมณ์คนอื่นได้ และขาดความรู้สึกร่วมและเอาใจใส่ต่ออารมณ์ของผู้อื่น ซึ่งถือเป็นทักษะทางสังคมอย่างหนึ่ง สอดคล้องกับเบลชแมนและคณะ (Blechman, 1985) พบว่า ความสามารถทางสังคมต่ำเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่น โดยพบว่าเยาวชนที่กระทำผิดมีทักษะทางสังคม โดยมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลต่ำ

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์โลจิสติกในหัวข้อนี้ พบว่าในกลุ่มตัวแปรตัวมี คือ ความขัดแย้งในครอบครัว ส่งผลทางบวกต่อการเสพยา/ไม่เสพยาบ้า ส่วนตัวแปรทางลบในกลุ่มตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับสูงไปหาต่ำมีสอง ตัวแปรคือ ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่นและความผูกพันกับสังคม พบว่า ความผูกพันทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางลบต่อการใช้ยาบ้า แสดงว่าเด็กและเยาวชนที่มีความผูกพันต่อบิดามารดา เพื่อนและครูอาจารย์มาก จะมีการเสพยาบ้า น้อย ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากว่าเด็กและเยาวชนมีความภาคภูมิใจที่จะเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว โรงเรียน เพื่อน และสังคม ทำให้เด็กคำนึงถึงความรู้สึกของบุคคลที่รักและสนใจตน ผลการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับเฮิร์ชชี (Hirschi, 1973) ที่ได้ศึกษาความรู้สึกผูกพันของเด็กและบิดามารดา ผลการศึกษาพบว่า ยิ่ง บุตรมีความรู้สึกผูกพันกับบิดามารดา บุตรก็จะยิ่งประพฤติตามความคาดหวังของบิดามารดาเช่นเดียวกับ ลิสกา และรีด (Liska and Reed, 1985) ที่ได้ศึกษาพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียนกับ พฤติกรรมการกระทำผิด นั่นคือ ถ้าเด็กวัยรุ่นมีความผูกพันต่อโรงเรียนน้อยลง เด็กวัยรุ่นก็มีแนวโน้มกระทำผิดมากขึ้น และมาร์คอส, บาร์ และจอห์นสัน (Marcos, Bahr and Johnson, 1986 : 158) ทำการทดสอบทฤษฎี ความผูกพัน และการสมาคมที่แตกต่างกัน ในการอธิบายการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น โดยทำการศึกษานักเรียน มัธยมในภาคตะวันตกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ความรู้สึกผูกพันต่อโรงเรียนมีความสัมพันธ์ ในเชิงทางลบกับการที่เด็กวัยรุ่นใช้ยาหรือสิ่งเสพติด

ความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับ การศึกษาจากสมการพยากรณ์ที่ได้นี้พบว่า ความเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมที่สังคมยอมรับมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเสพยาบ้า แสดงว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมที่สังคมยอมรับมากจะมีการเสพยาบ้า น้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างในการเล่น หรือชมกีฬา เข้าร่วมกิจกรรมป้องกันการใช้สารเสพติด ช่วยผู้ปกครองหรือครูทำงานเมื่อมีเวลาว่าง ทบทวนบทเรียน ค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อประกอบการเรียน ให้ความสำคัญในการทำบ้านโดยทำงานต่างๆ ที่ได้รับ มอบหมายด้วยตนเอง ดังที่มัทซึเอดา (Matsueda, 1982) กล่าวว่าพฤติกรรมที่เป็นแบบแผนที่สังคมยอมรับจะกิน เวลาของบุคคลให้หมดไป ซึ่งก็เท่ากับเป็นการป้องกันไม่ให้นักเรียนมีเวลาไปคบหา หรือเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็น การกระทำผิด และเฮิร์ชชี (Hirschi, 1969) กล่าวว่า คนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สังคมยอมรับในโรงเรียน บ้าน หรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจอื่นๆ เท่ากับเป็นการป้องกันการกระทำผิด

การแสดงออกทางสังคมซึ่งเป็นตัวแปรกลุ่มตัวมีในการวิเคราะห์โลจิสติกส์ มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเสพยาบ้าในเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพราะการแสดงออกทางสังคมเป็นทักษะทางสังคมอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นซึ่งเบลซแมนและคณะ พบว่า เยาวชนที่กระทำผิดมีทักษะในการจัดการกับความเครียดและความโกรธต่ำ ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลต่ำและทักษะในการตัดสินใจต่ำ ทั้งนี้ เบลซแมนเสนอว่าอาจจะเกิดได้จากหลายสาเหตุ อาจเกิดจากการมีปัญหาการเรียนรู้ สมาธิสั้น การเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหารวมทั้งความรุนแรงภายในบ้าน การใช้ยา และการเกิดความไม่สงบอื่น ๆ ภายในบ้าน

ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า การศึกษาค้นคว้าพบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเสพยาบ้า แสดงว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเชื่อว่าฤทธิ์ของยาบ้าช่วยเพิ่มพลังความแข็งแรงให้แก่ร่างกาย ช่วยผ่อนคลายความเครียด หรือเสพยาบ้าเพียงเล็กน้อยไม่ทำให้ติด จะมีการเสพยาบ้ามาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้าเห็นว่าการเสพยาบ้าทำให้ตนสามารถเข้ากลุ่มเพื่อนได้ ช่วยลดความน่าเบื่อหน่ายของชีวิต เสพยาบ้าแล้วไม่เป็นอันตรายร้ายแรงต่อร่างกาย และทำให้อารมณ์ดี จึงทำให้เด็กและเยาวชนสนใจที่จะเสพเพื่อเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือในเด็กและเยาวชนที่ยังแก้ไขปัญหาไม่ได้ แต่เพื่อไม่ให้ตนเองวิตกกังวลมากนักจึงใช้ยาบ้าเพื่อให้ลืมความทุกข์หรือปัญหาต่าง ๆ ที่ค้างคาใจ

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของกฤษกร เจือดี (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการใช้ยาเสพติดว่า จะทำให้ร่างกายทรุดโทรมและสุขภาพจิตเสียอย่างมาก แต่จะทำให้สนุกสนาน ร่าเริง อารมณ์ดี ลืมความทุกข์ คลายเครียดบ้างเล็กน้อย และการใช้ยาบ้าจะทำให้ขยัน มีพลังค่อนข้างมาก และช่วยคลายความเครียดได้

ความขัดแย้งในครอบครัวซึ่งเป็นตัวแปรในกลุ่มตัวมีในการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติกส์ มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการเสพยาบ้า ทั้งนี้ เมื่อครอบครัวมีความขัดแย้ง และใช้วิธีเผชิญความขัดแย้งไม่เหมาะสม ทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว และออกไปแสวงหาความรักความอบอุ่นนอกบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแพทเทอร์สันและคณะ (Patterson, 1992)

จากสมการในสเกลลอจิท (Logit Scale) ซึ่งเป็นสเกลล็อกการิธีพื้นฐานธรรมชาติ ซึ่งพบว่าโอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้ามีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการเสพยาบ้าของวัยรุ่น แสดงว่า เด็กและเยาวชนที่มีโอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้ามากก็จะมีโอกาสเสพยาบ้ามาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชนประกอบไปด้วยผู้ที่เสพหรือขายยาบ้า ละแวกบ้านมีคนขายยาบ้า เพื่อนสนิทเสพยาบ้า หรืออาจเป็นคนในครอบครัวเสพหรือขายยาบ้า ทำให้เด็กและเยาวชนถูกชักจูงให้ไปเกี่ยวข้องกับยาบ้าได้ง่ายกว่าเด็กและเยาวชนทั่วไปที่สภาพแวดล้อมห่างจากยาบ้า ดังที่ซูเทอร์แลนด์ (Sutherland, 1970: 76) ได้กล่าวว่า การติดต่อกับบุคคลที่ใช้สารเสพติดทำให้บุคคลนั้นใช้สารเสพติดได้

ผลการศึกษาที่พบว่าการเพิ่มขึ้นของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตามหนึ่งหน่วยในตัวแปรการคบเพื่อนเกเรมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนของการเสพต่อไม่เสพยาบ้าของเยาวชนมากที่สุดกว่าการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรอื่น ๆ ซึ่งผลที่ได้นี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของธนวัฒน์ หาพิพัฒน์ (2539 : 104-105) ที่ได้

ศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาสูบของนักศึกษา กรณีศึกษานักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรม และวิทยาลัยเทคนิคในภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า แหล่งซื้อขายยาสูบที่สำคัญก็คือ เพื่อนนักศึกษาในสถาบัน โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาสูบในระดับที่สูงที่สุดได้แก่ การสมาคมกับเพื่อนที่ใช้ยาสูบ และปรีชา วิหคโต และคนอื่นๆ (2540 : 77) ได้ศึกษาสภาพการใช้อาเสพติดของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยพิจารณาการใช้อาเสพติดประเภทยาสูบ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการใช้ยาสูบของนักเรียน คือ การมีเพื่อนสนิท การถูกชักชวนให้ทำในสิ่งไม่ถูกต้อง มีคนใกล้ชิดที่ใช้ยาสูบ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ ใช้สถิติพื้นฐาน และใช้การวิเคราะห์ในลักษณะการบรรยาย ดังต่อไปนี้

- 2.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
- 2.2 วิเคราะห์และอภิปรายข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3
- 2.3 วิเคราะห์และอภิปรายข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของเด็กและเยาวชนที่เสพยาสูบ จำนวน 65 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา วิธีการเกี่ยวข้องกับยาสูบ ระยะเวลาในการเกี่ยวข้องกับยาสูบ

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของเด็กและเยาวชนจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	32	49.92
หญิง	33	50.08
รวม	65	100

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 18 พบว่า เด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาสูบเป็นเพศชายจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 49.92 และเป็นเพศหญิง 33 คน คิดเป็นร้อยละ 50.08

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของเด็กและเยาวชนจำแนกตามอายุปัจจุบัน

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9 – 12	1	1.54
13 – 15	13	20.00
16 – 18	47	72.31
18 – 21	4	6.15
รวม	65	100

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 19 พบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาสูบอันดับ 1 คือ กลุ่มอายุ 16 - 18 ปี มีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 72.31 อันดับ 2 คือ กลุ่มอายุ 13 - 15 ปี มีจำนวน 13

คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อันดับ 3 คือ กลุ่มอายุ 9 - 12 ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 6.15 และ อันดับสุดท้าย คือ กลุ่มอายุ 18 - 21 ปี มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.54

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละของเด็กและเยาวชนตามอายุที่เริ่มเกี่ยวข้องกับยาบ้า

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9 – 12	12	18.46
13 – 15	41	63.08
16 – 18	12	18.46
รวม	65	100

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 20 พบว่า อายุของเด็กและเยาวชนที่เริ่มเกี่ยวข้องกับยาบ้า อันดับ 1 คือ กลุ่มอายุ 13 - 15 ปี มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 63.40 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 8 - 12 ปี และกลุ่มอายุ 16 - 18 ปี มีจำนวนเท่ากันคือ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 18.46

ตาราง 21 จำนวนและร้อยละของเด็กและเยาวชนแยกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	30	46.15
มัธยมศึกษาตอนต้น	23	35.39
มัธยมศึกษาตอนปลาย	5	7.69
อาชีวศึกษา	7	10.77
รวม	65	100

ผลการวิเคราะห์ตาราง 21 พบว่า เด็กและเยาวชนมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มากที่สุด คือ มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 35.39 ระดับอาชีวศึกษา มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.77 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69

ตาราง 22 จำนวนและร้อยละของเด็กและเยาวชนแยกตามระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับยาบ้า

ระยะเวลา (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0 – 1	18	27.96
2 – 3	31	47.69
มากกว่า 4	16	24.62
รวม	65	100

ผลการวิเคราะห์ตาราง 22 พบว่า ระยะเวลาที่เด็กและเยาวชนเกี่ยวข้องกับยาบ้า อันดับ 1 คือ 2 - 3 ปี มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 47.69 รองลงมาคือ 0 - 1 ปี มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 27.96 และมากกว่า 4 ปี มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 24.62

ตาราง 23 จำนวนและร้อยละของเด็กและเยาวชนแยกตามวิธีการเกี่ยวข้องกับยาบ้า

วิธีการเกี่ยวข้องกับยาบ้า	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เสพ	11	16.92
ขาย	6	9.23
เสพและขาย	48	73.85
รวม	65	100

ผลการวิเคราะห์ตาราง 23 พบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่ทั้งเสพและขายยาบ้ามีจำนวนมากที่สุดคือ 48 คน คิดเป็นร้อยละ 73.85 รองลงมา คือ เสพเพียงอย่างเดียว มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 16.92 และขายเพียงอย่างเดียว มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 9.23

ตาราง 24 จำนวนร้อยละของเด็กและเยาวชนแยกตามสถานภาพสมรสของบิดามารดา

สถานภาพการสมรสของบิดามารดา	จำนวนคน	ร้อยละ
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	16	24.62
บิดามารดาหย่าร้าง	29	44.62
บิดามารดาแยกกันอยู่	8	12.31
บิดา หรือ มารดาเสียชีวิต	5	7.69
บิดา และ มารดาเสียชีวิต	7	10.77
รวม	65	100

จากการวิเคราะห์ตาราง 24 พบว่า จำนวนเด็กและเยาวชนที่ใช้ยาบ้าส่วนใหญ่มาจากครอบครัวหย่าร้าง 29 คน คิดเป็นร้อยละ 44.62 แยกกันอยู่ 12.31 บิดาหรือมารดาเสียชีวิต 7.69 บิดาและมารดาเสียชีวิต 10.77 ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นครอบครัวแตกแยกถึง ร้อยละ 75.39 นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ 16 คนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันกลับพบว่าเด็กไม่ได้อยู่กับบิดามารดาถึง 9 คน โดยอาศัยอยู่กับแฟน 5 คน อยู่กับเพื่อน 4 คน อยู่กับปู่หรือย่า 2 คน และอยู่กับป้า 1 คน มี 7 คนที่อยู่กับบิดามารดา โดยมี 2 ครอบครัวที่ทั้งบิดาและมารดาเสพยาบ้า อีกหนึ่งครอบครัวอาศัยอยู่กับพ่อแม่และป้า โดยมีป้าเป็นผู้ค้ายาบ้า จากข้อมูลดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่า สภาพครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเสพยาบ้าในวัยรุ่น โดยจะเห็นได้จากผลการสัมภาษณ์ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

2.2 วิเคราะห์และอภิปรายข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ในหัวข้อนี้ศึกษาตัวแปรของการเสพยาบ้า จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ในเด็กและเยาวชนไทยที่เข้ารับการคุ้มครองในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กลาง

จากสถานภาพสมรสในครอบครัวตามที่กล่าวมาแล้วในตาราง 24 ที่พบว่าส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนที่ใช้ยาบ้ามาจากครอบครัวแตกแยก มีเพียงจำนวนน้อยที่อยู่กับบิดามารดา และมี 2 ครอบครัวในจำนวนนี้ที่ทั้งบิดามารดา ทั้งเสพและขายยาบ้า แสดงให้เห็นว่า ครอบครัวเป็นหน่วยสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชนที่จะเริ่มได้รับการถ่ายทอดกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) สัมพันธภาพในครอบครัวและกระบวนการถ่ายทอดนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ประเด็นปัญหาครอบครัวที่พบมากคือ ความขัดแย้งในครอบครัว ซึ่งหลายรายรายงานว่า พ่อแม่ชอบทะเลาะกัน ตนเองทะเลาะกับบุคคลในครอบครัว พี่น้อง ปู่ ป้า ย่า ยาย และพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยง ความขัดแย้งในครอบครัวและการขาดความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ของตนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนเริ่มมาซื้อขาย เช่น ในกรณีของโกวิทและโอ๊ค " พ่อแม่เราทะเลาะกัน เลิกกัน แล้วผมก็เลยเล่าเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวที่บ้านผมให้ฟังแล้วไม่รู้จะทำไง ก็เพื่อนเค้าก็เลยถามผมว่ามีเงินหรือเปล่า ผมก็ถามว่าทำไมเธอ เค้าก็บอกเดี๋ยวเราไปซื้อของมาให้ขายแก้ขัด " (โกวิท) เช่นเดียวกับในกรณีที่คล้ายกันของโอ๊ค " พ่อผมมีแฟนใหม่อยู่ที่แพร่ ผมรู้แต่แม่มีแฟนใหม่ ตอนผมกลับมาจาก ม.4 กลับมาจากที่บ้านแพร่ กลับมาเจอ แม่เขาปิดผม นั่งบนรถไฟมาเขาไม่ยอมบอกผม พอผมจะเข้าไปในบ้าน เขาบอกว่าน้าอยู่ในบ้าน ผมก็เลยไม่โทร ผมบอกว่ามีอะไรให้บอกผม ผมรับได้ เขาปิดผมมาตลอด ผมเลยทะเลาะกับแม่ ทะเลาะกับแฟนของแม่ แล้วก็ออกจากบ้าน (พี่น้องโอ๊คละ) พี่ผมอยู่เชียงใหม่ ทำงานอยู่ มันก็ไม่บอกผม แม่บอกมันว่ามีแฟนใหม่ แม่กับมันช่วยกันปิด ผมไม่รู้อยู่คนเดียว ก็เลยเจ็บใจ " (โอ๊ค)

บางรายมีสัมพันธภาพแบบห่างเหินเช่นในรายของหญิง(เพราะอะไรถึงหนีออกจากบ้าน) ยังไงละ คืออยากมีเพื่อน อยากมีเพื่อนคุย อยากมีอะไรอย่างเงี้ยเพราะคนที่บ้านหนูไม่ใช่แบบเฮฮาเหมือนบ้านคนอื่น พี่ชายกับหนูก็ไม่ค่อยสนิทกัน ไม่สนิทกันมาตั้งแต่เด็กแล้ว ต่างคนก็ต่างอยู่ พี่ชาย 2 คน ก็ต่างคนต่างอยู่ ไม่ยุ่งวุ่นวายเรื่องส่วนตัวของกันและกัน หนูเคยขออนะคะ แบบพี่จะไปเที่ยวกับเพื่อนอย่างเงี้ย หนูก็ขอไปด้วย พี่เขาบอกไม่ให้ไป แม่ก็ไม่ให้ไป ทำไมไปกับพี่เป็นอะไร เขาบอกเป็นผู้ชายเป็นผู้หญิง บอกเนี่ย เกลียดเลย คือความคิดน้อยใจ " (หญิง)

เมื่อศึกษาถึงการควบคุมระเบียบวินัยในบ้านของครอบครัวพบว่า บางครอบครัวมีการควบคุมอย่างหลวม เช่น ในกรณีของก้อย " หนูใช้ยามา 3 ปีแล้วแม่ถึงรู้ บางทีกลับมาตีสาม เขามาเรียกซื้อยา แม่เขาไม่รู้อะไรเลย เพราะเขาไม่รู้ว่ายาบ้าเป็นอย่างไร เขาไม่รู้ว่ายาหนูขายหรือหนูเล่นอะไร " หรือกรณีของวัณณ์ " พ่อแม่อาจจะผิดตรงที่ไม่บังคับเรา ไม่ว่าเราให้อิสระในการคิดและตัดสินใจเต็มที่ การเลี้ยงดูแบบหย่อน ๆ ไม่ว่าไม่พูดอะไร " และกรณีของป๊วย " พ่อป๊วยตาย แม่ป๊วยชอบเล่นไพ่ เลยไม่ค่อยมีเวลาเจอกัน แม่ไม่ค่อยได้ดูแลป๊วยตอนนี้ แม่เป็นเอดส์ตายไปเมื่อสี่เดือนที่แล้ว " เด็กและเยาวชนหลายคนไม่มีใครควบคุมเลย ประกอบกับอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการซื้อขายอยู่แล้ว ทำให้ถูกชักจูงเข้าสู่กระบวนการเสพและค้ายาได้ง่าย เช่น กรณีของพงษ์ " ผมอยู่กับยายตั้งแต่เด็ก น้าขับรถหกล้อส่งข้าว เขาเป็นคนเลี้ยงยายและสอนให้ผมขับรถช่วยเขา และสอนให้ผมซื้อขายด้วยเพราะต้องวิ่งรถ " (พงษ์)

บางครอบครัวก็มีการควบคุมแบบเข้มงวดแต่ขาดความสม่ำเสมอ เช่น กรณีของเอ " ตอนแรกที่ไชยา เพราะคิดว่าจะหนีปัญหา พ่อแม่ชอบบ่น ถ้าอยู่บ้านเมื่อไรเป็นต้องถูกบ่น ชีโมโห ชอบด่า บางทีเขาก็ทะเลาะกันเอง แล้วมาลงที่ผม ถ้าเขาอารมณ์ดีก็ไม่ว่าอะไร ตอนแรกคิดว่าจะหนีปัญหาที่พ่อแม่ชอบบ่นคิดว่าถ้าไชยาแล้วจะทำให้ชีวิตเราดีขึ้นไม่น่าเบื่อเหมือนอยู่บ้าน ไม่ต้องรับรู้เรื่องที่พ่อแม่บ่น " (เอ) บางครอบครัวพ่อแม่มีการดูแลลูกต่างกันโดยสิ้นเชิง เช่น กรณีของเกตุ " เกตุรู้สึกว่ามีแม่รักเกตุมาก เกตุจะฟังแม่ ไม่เถียง รักแม่กับยายมาก แต่กับพ่อจะเถียงไม่ยอมฟังพ่อ จะว่าพ่อ ด่าพ่อ เพราะพ่อชอบใช้ความรุนแรง ชอบดบ นึกจะดีก็ดี และกระตือรือร้นด้วย " (เกตุ) เช่นเดียวกับอาร์ต " พ่อคุณ จู๊จี้ ชีบ้น แต่แม่ผมใจดี ผมไชยาบ๊าดตอนอายุ 14 ปี เพราะทะเลาะกับพ่อทำให้ไม่ไปโรงเรียน " (อาร์ต)

นอกจากนี้ยังมีบางรายที่สมาชิกภายในบ้านไชยาเสพติดมาก่อน เช่น เจ๊ียบ " อ้อ เห็นพี่ เห็นพี่ชายทำเป็นตัวอย่าง น้องเห็นแล้วแบบลองไปซื้อ ซื้อมาเล่น แต่แม่ก็เสพติดด้วย แม่จริง ๆ อะ " (เจ๊ียบ) หรือ เกตุ " พ่อฉีดผงและไชยาบ้าด้วย พ่อให้หนูไปซื้อยาบ้าให้ทุกวันถ้าไม่ไปพ่อก็ตี ที่บ้านพ่อติดยาทั้งทุกคน " (เกตุ) และพงษ์ " เห็นผู้ชายกับลูกน้องเขาใช้กันก็เลยใช้บ้าง เขาไม่ได้ชวนหรือหอบรับแต่อยากลองเอง พ่อเพื่อนชวนก็เลยลอง " (พงษ์)

จากกรณีที่สัมภาษณ์ นอกจากสถานภาพสมรสในครอบครัวที่พบว่า ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวแตกแยก สัมพันธภาพในครอบครัวมีความขัดแย้ง บางครอบครัวไม่มีความขัดแย้งแต่มีสัมพันธภาพที่ห่างเหิน ต่างคนต่างอยู่ การควบคุมดูแลมักเป็นไปอย่างละหลวม บางครั้งก็เข้มงวด ขาดความสม่ำเสมอของการรักษาภายในบ้าน บางครอบครัวพ่อกับแม่มีการควบคุมดูแลลูกแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง บางครอบครัวมีพ่อแม่ติดสารเสพติดหรือติดอบายมุขอื่น ๆ เป็นตัวอย่างให้เด็กและเยาวชนเห็นภาพที่ผิดปกตินี้จนเป็นปกติ

นอกจากปัญหาครอบครัวแล้วบุคลิกภาพของเด็กก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กและเยาวชนที่ไชยาบ้านนั้นเมื่อมีปัญหาในครอบครัว เด็กจะใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบใช้อารมณ์ (Emotional Focus Coping Strategies) มากกว่า แก้ปัญหาด้วยวิธีการจัดการกับปัญหา (Problem Focus Coping Strategies) ทั้งนี้พบว่า เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่ ขาดพื้นฐานการเรียนรู้ ทักษะในการจัดการกับปัญหาและมักมีอาการหัวร้อนง่าย อยากทดลองประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อหาคำตอบให้กับตนเอง เช่น เล็ก " ที่หนูไชยาบ้า เป็นเพราะอยากรู้ อยากลอง และอยากประชดแม่ด้วย " และป๊วย " สาเหตุที่ติดยาบ้า เพราะอยากรู้ อยากลองว่าเสพติดจะเป็นอย่างไร พ่อติเพื่อนชวน หนูเองไม่มีที่พึ่ง ครอบครัวมีปัญหา ไม่มีใครเข้าใจ หนูเลยต้องหาทางออกให้กับตัวเอง ซึ่งเป็นทางออกที่ผิด " หรือ นก " ครั้งแรกที่ไชยาบ้า เพราะเพื่อนชวน ตัวเองก็อยากลองเพราะเพิ่งทะเลาะกับที่บ้านมา เลยลองใช้ ทำให้ลืมความทุกข์ได้ " บางคนไม่สามารถควบคุมการแสดงออกได้อย่างเหมาะสม เช่น วัณณ์ " ผมมีเรื่องชกต่อยกับเด็กในโรงเรียนและถูกไล่ออกก่อนมาไชยา "

นอกจากประเด็นด้านครอบครัวและบุคลิกภาพแล้ว ยังมีการสัมภาษณ์ในประเด็นด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โรงเรียน ได้แก่

การคบเพื่อน จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในช่วงของวัยรุ่นนั้น เห็นว่าเพื่อนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมาก เป็นวัยที่ต้องการเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนเพราะ กลุ่มเพื่อนทำให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน เกิดความรู้สึกปลอดภัยและมั่นคง และมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการคิดและการกระทำของตนเอง ดังเช่น โอชินและอ้อด " ถือว่าตอนแรก หนูไม่ได้ดูนะพี่ แล้วเพื่อนหนูทำ อะไร ๆ ไม่กล้า อะไรไม่แน่ใจจริง

หนูก็เลยพูด คือ วันแรกที่พูด แต่พอมายู้อย่างนี้มันมีแต่คนดูตงทั้งนั้น คงคิดว่าต้องปรับสภาพอะไรอย่างเนี่ย เลยพูด คงต้องปรับสภาพกับเพื่อน ๆ เขาพูดกันหมด หนูก็อยู่ในนั้น หนูก็ต้องมีบ้าง " (โอชิน) " เห็นเพื่อนลอง ก็อยากลองมั่งครับ " (อ๊อด) " ซึ่งคล้ายกับการฉีกของวินัสที่กล่าวว่า " เห็นเพื่อนลองแล้วทำให้อยากลองตามเพื่อนดูบ้าง " รืออยากลองเล่นเพราะรู้ว่ามันดีดี มันหอมก็อยากจะลองดูว่ามัน เป็นยังไง พอเล่นมันไปเรื่อย ๆ มีจะว่าติดก็ไม่ใช่ว่า แต่ถ้าว่าไม่ติด แล้วทำไมถึงไม่เลิก " (วินัส)

ด้านความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า เด็กและเยาวชนมีความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้าอยู่หลายประเด็น เช่น เชื่อยาบ้ามีประโยชน์ คือเสพยาบ้าทำให้ขยัน กระชุ่มกระชวย อยากทำงาน และขณะเดียวกันเชื่อว่ายาบ้ามีโทษคือ ทำให้ร่างกายซูบผอม ทрудโทรม ไข้แล้วตาก้างไม่ยอกนอน ไม่ยอกกิน เบื่ออาหาร ดังคำให้สัมภาษณ์ของเอกคือ " ก่อนหน้าก็คือรู้ว่าเพื่อนบอกว่า จะทำให้นอนไม่หลับอะไรอย่างนี้ครับ ก็เลยอยากลองบ้าง อยากรู้ว่ามันเป็นยังไง เพราะเพื่อนเค้าบอกว่า เออเนี่ยไม่ต้องนอน ถ้าเล่นอยู่ได้ทั้งวันเลย ก็เลยอยากลองครับ " (เอก) บ้างคิดว่ายาบ้าช่วยให้ขยัน ทำให้ตนเองสามารถทำงานบางอย่างได้นาน มีผลการเรียนที่ดีขึ้นและทำให้ตั้งใจเรียน " ก็คือว่าแนนเป็นคนที่ยั่วแล้วแนนอยากผอม แล้วอีกอย่างหนึ่ง ดี 2 แนนยังไม่ได้นอนเลย ดี 5 ครั้ง แนนต้องตื่นไปโรงเรียนอย่างนี้ แนนก็แบบเออมันจะทำให้แนนหายง่วงนอน แล้วมันก็ทำให้ผอมอะไรอย่างนี้ " (แนน) ขณะเดียวกันเด็กกลุ่มเดียวกันนี้ มีความเชื่อว่ายาบ้ามีโทษในระยะยาว เช่น หญิงที่ไชยาบ้ามาสี่ปีกว่าแล้วเล่าว่า " บางครั้งหนูรู้สึกเบลอ ประสาทเสื่อม ปวดหลัง ปวดขา รู้สึกว่ากระดูกผุ เพราะเคยได้ยินมาว่ายาบ้าผสมกับมอคไซน หญิงเคยหักล้มแล้วลุกไม่ขึ้นเหมือนไม่มีกระดูกสันหลัง และจะเป็นอย่างนี้บ่อย ๆ ปัจจุบันก็ยังเป็น " (หญิง) ส่วนเล็กกล่าวว่า " ถ้าไม่เสพยาบ้าก็จะมีแรงทำงาน ที่บ้านก็จะมีเงินกินข้าว แต่พอเสพนาน ๆ จะทำให้ผอมเหมือนผีตายซาก เบื่ออาหาร สมอเสื่อม ประสาทเสื่อม บางทีหูแว่ว พอเสพอไปแล้ว เหมือนมีคนมาพูดข้าง ๆ หูว่าเล็กที่เสพยาบ้าว่าเป็นบาปกรรม คำว่าแม่ต้องตกนรกเป็นเปรต " (เล็ก) ส่วนปุกกล่าวถึงทั้งผลดีและผลเสียทางสังคมคือ " ยาบ้ามีผลดีตรงที่อย่างน้อยทำให้ปู้จักคนที่ด้อยกว่าเรา ทำให้รู้สึกว่าคุณค่ามากขึ้น แต่มีผลเสียตรงที่ทำให้เราสูญเสียครอบครัว ความรัก เสียอนาคต ทำให้เราไม่เหมือนคนทั่วไป จะมีแต่คนมองไม่ดี ปูบอกว่าตัวเองเกิดมาเพื่อทำลายครอบครัว ทำให้แม่ผิดหวัง ทำให้แม่ร้องไห้ ทั้งที่เราผิดมาหลายครั้ง แม่ก็ยังให้อภัย แม่ให้ออกาส ปูคิดว่าตอนนี้กรรมย้อนมาหาแล้ว " (ปู) ขณะเริ่มใช้ครั้งแรกคิดว่า ยาบ้าเป็นสิ่งที่ทำให้คนเสพดูเด่นไปจากคนอื่น ๆ เช่นปู " หนูคิดว่าถ้าสูบกงเทห์ และเก่งกว่าคนอื่น ๆ " (ปู) ส่วนหญิง " ยาบ้าหาง่าย ใคร ๆ ก็ใช้กัน " (หญิง)

นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กและเยาวชนเชื่อว่ายาบ้าเป็นยาที่เสพแล้วไม่ติดทางกาย แต่ติดที่ความรู้สึก ใจจะอยาก จึงเป็นที่น่าสังเกตและควรให้ความสนใจว่าข้อมูลข่าวสารที่ขาดความถูกต้องและขาดความชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดความสนใจยาบ้า ถ้าสามารถควบคุมการสื่อสารให้มีข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนได้ เด็กและเยาวชนก็สามารถลดการเสพยาบ้าได้จึงควรทำการศึกษาต่อไปว่าวิธีการใดที่สามารถควบคุมการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับยาบ้าให้มีความถูกต้องและชัดเจนได้ นอกจากนี้ จากการการสัมภาษณ์ ยังพบอีกว่า ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนคิดว่าคุณสมบัติของยาบ้าที่ตนรับรู้มาจะมีผลดีต่อตนเอง เช่น " ก็คืออยากลองแล้วช่วงนั้น พอเสพมาแล้วมันมาออกข่าว ผมยิ่งอยากลองหนัก อยากจะดูว่ามันเป็นจริงหรือเปล่า ผลสุดท้ายก็ไม่เห็นมีอะไร เพราะคนแถวบ้านก็ไม่เคยที่จะเอามิดจี้คือ ทารุณเด็ก เตะมันไม่ใช่ นอกจากคนที่ควบคุมสติไม่อยู่ " (ไหม)

โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กและเยาวชนรู้จักยาบ้าเพราะเห็นพ่อกับพี่ชายเสพยาบ้าตั้งแต่ตัวเองยังเด็ก ดังกรณีของเกตุ " พ่อจะให้เกตุไปซื้อผงกับยาบ้าให้ทุกวัน ถ้าไม่ไปจะตี ตอนนั้น

เกตุบอกตัวเองว่า อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้ติดยาบ้าเป็นอันขาดเพราะคนในบ้านติดกันหมด พี่ชายสองคนก็ติดยาบ้าข้างบ้านก็มีคนขาย คนเสพ คนติดยาบ้ากันทั้งซอย ตรงข้ามบ้านพ่อก็มีร้านขายโจ๊กได้ตันไม้ซึ่งเป็นแหล่งขายยาบ้าของซอย " (เกตุ) บางคนเห็นพี่สาวใช้ เช่น ฝน " ช่วยพี่สาวขายยาบ้าแถวถนนเชื้อเพลิง พี่สาวเสพยาบ้าและแฟนฝนทำยาบ้าขายเองโดยทำยาปลอม " (ฝน) จึงพอสรุปได้ว่า เด็กและเยาวชนกว่าครึ่งเคยเห็นการใช้ยาบ้าจากครอบครัว หรือ คนใกล้ชิดมาก่อน และพบว่าเด็กและเยาวชนที่ใช้ยาบ้าที่โอกาสใกล้ชิดกับยาบ้าอย่างมาก เช่น นุ้ย " ตอนแรกช่วยแม่รับจ้างซักผ้า เห็นคนแถวบ้านขายยาบ้าแล้วเขามีเงินหนอยากได้บ้าง...หนูไปเยี่ยมหน้าที่ถูก เห็นแล้วหนอร้องไห้ เขาไม่มีอะไรสักอย่าง สงสารเขาเลยกลับไปขายยาอีก...หนูเห็นพี่คนโน้นขาย คนนี้ขาย พี่ในซอยที่ขายเขามีเงินกัน " (นุ้ย) ส่วนนุ้ยกล่าวว่า " ถ้าสิ่งแวดล้อมที่เราอยู่ไม่มียาบ้าเราก็ไม่ติด " (นุ้ย) เช่นเดียวกับพงษ์ " ถ้าสังคมไทยไม่มียาบ้า จะน่าอยู่มากยิ่งขึ้น ใจผมอยากจะหนีไปให้พ้นยาบ้า แต่ไปไหนก็เจอที่บ้านพ่อก็มี บ้านยายก็มี ไปไหนก็มียาบ้าทุกทิศ ไม่รู้ว่าจะหนียาบ้าได้อย่างไร " (พงษ์)

ความผูกพันกับสังคม จากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่ใช้ยาบ้าพบว่า เด็กจำนวนมากรายงานว่า ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ และไม่ค่อยได้คุยกับใคร อยู่ในครอบครัวที่ไม่ใกล้ชิดหรือการขาดความผูกพันกับผู้ใหญ่ที่เด็กมีความรักความผูกพันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนเสพยาบ้า บางครอบครัวผู้ใหญ่ทำงานและไม่ได้ใส่ใจดูแล เช่น สมชาย " ก็เสพที่บ้านเพื่อน แล้วเคยเอาไปเล่นที่บ้านพ่อแม่ไม่รู้เพราะพ่อแม่ขายของแบบอาหารตามสั่ง ก็ออกมาตี 5 ทุกวัน พ่อแม่เผลอออก ผมก็เข้าบ้านพาเพื่อนไปดูดในบ้าน พ่อตอนเย็น พ่อแม่จะกลับบ้าน ผมก็ให้พวกเพื่อนออกจากบ้าน " (สมชาย) และนุ้ย " พ่อตายแม่มีสามีใหม่ ต่อมาแม่ตายด้วยโรคเอดส์ นุ้ยไม่รู้จะอยู่กับใครเลยไปอยู่กับเพื่อนที่ตลาดดินแดง " (นุ้ย) ส่วนปู " ปู่เป็นคนเจิบ ๆ ไม่ค่อยปรึกษาใครมีอะไรก็คุยกับเพื่อน " (ปู) เช่นเดียวกับพงษ์ " อยู่กับน้า น้าสะใภ้ขี้บ่น น้าชายยังกลัวเลยครับ ถ้ามีอะไรผมพุกจากกับใครในบ้านไม่ได้เลย " (พงษ์) บางคนถูกละทิ้งจากสังคม เช่น วันเฉลิมอายุ 13 ปี " แม่ทิ้งไปตั้งแต่ผมสองขวบผมอยู่กับพ่อ พ่อเป็นช่างปูน ตามพ่อไปทำงานเลยไม่ได้เรียนหนังสือ พ่อพ่อตายเมื่อสองปีก่อน ผมไม่มีใครไปอยู่วัดก็ถูกไล่ออกมา " (วันเฉลิม) นอกจากครอบครัวแล้วสถาบันแห่งหนึ่งที่น่าจะพอเป็นที่พึ่งให้กับเด็กอยู่ได้คือโรงเรียน แต่จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กที่ใช้ยามักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ รู้สึกไม่เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน นอกจากนั้น ในส่วนของโรงเรียนก็คือ ความผูกพันกับสังคมกับครู อาจารย์ จากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนไม่พบว่าเด็กคนใดมีความผูกพันกับโรงเรียนและครูเลย หลายคนถูกไล่ออกด้วยสาเหตุจากการมีความสามารถในการเรียนต่ำหรือตกชั้นหลาย ๆ ปี เช่น เอ็ม " ผมเข้าชั้น ป. 6 เพราะเอกสารไม่ครบ ครูโรงเรียนใหม่ไม่ยอมผ่อนปรนเรื่องเอกสารการสมัครเรียน " (เอ็ม) ส่วนเหมียวกล่าวว่า " รู้สึกว่าตัวเองเรียนไม่เก่ง มีปมด้อยก็เลยไม่อยากจะไปโรงเรียน " (เหมียว) และวัณณ์ " ผมเคยเรียนดี ได้เกรด 2.8-3.2 ไม่เคยมีปัญหาด้านการเรียน พอเรียนม. 2 ทะเลาะกับเพื่อนในโรงเรียน จึงถูกไล่ออก แม่จึงให้ย้ายโรงเรียนก็มีเรื่องทะเลาะกับรุ่นพี่อีกและถูกไล่ออกเพราะเกเรขาดเรียนบ่อย ก้าวร้าว ทะเลาะวิวาท " (วัณณ์) จากประเด็นนี้จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาของโรงเรียนด้วยการไล่ออกไม่สะท้อนทักษะการปรับตัวที่ดีให้กับเด็ก โดยเฉพาะเด็กกลุ่มน้อยที่ยากจนเมื่อไม่มีพ่อแม่ใส่ใจและขาดความเข้าใจอันดีจากครูแล้ว ก็จะขาดความผูกพันกับสถาบันการศึกษาเพราะเด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้าไม่มีเพื่อนที่เป็นเด็กเรียนดี เพราะเข้ากันไม่ได้ และส่วนใหญ่จะคบเพื่อนที่ติดยาบ้าเหมือนกันโดยให้เหตุผลว่าเพื่อนที่เสพยาบ้ามีความจริงใจและเป็นเพื่อนแท้ และเมื่อเพื่อนโกรธ ไม่พอใจใคร หรือชอบใครก็จะรู้สึกตามไปด้วย เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งรายงานว่า อยากเรียนหนังสือเก่งเหมือนเพื่อน จะได้มีคนรัก เช่นกรณีศึกษาของเอกที่กล่าวว่า " ผมรักเพื่อน เพื่อนไปไหนผมก็ไปด้วย ถ้ามีเงินมาก ๆ ก็จะพาเพื่อนไปเลี้ยง " (เอก)

การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ จากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้า พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่กับเพื่อน ไปเที่ยวตามห้างสรรพสินค้า ไปเที่ยวสวนสยาม ทำกิจกรรมที่สนุกสนาน โดย

เป็นที่น่าสังเกตว่า เด็กและเยาวชนบางส่วนใช้เวลาไม่ถูกต้อง เช่น วัณห์ ที่กล่าวว่า "บางทีก็โดดเรียน ไปอยู่บ้านเพื่อน" (วัณห์) หรือในกรณีของโอ "ก็อยู่บ้านเฉย ๆ บางครั้งช่วยปู่กับย่าทำงานบ้านแบบอยู่กับปู่กับย่าสองคนแบบพ่อหนูตาย แม่หนูทิ้งไปแล้ว แต่ตอนนี้ไม่รู้แม่อยู่ที่ไหน พอตื่นตอนเช้ามาปู่ก็จะปลุก ก็ให้เงินไว้กินไว้ใช้ วันละ 40 , 50 บาท แต่ปู่ไปทำงานตัดผมแต่เช้า แล้วหนูก็อย่างว่าชอบหนีเที่ยวอย่างงี้ เพื่อน ๆ ชอบมาชักชวน ชักชวนไปเที่ยว ไปเที่ยวข้างนอก อาทิตย์ 2 อาทิตย์ จะกลับบ้านที" (โอ) และในกรณีของเอ "เพราะว่าหนูต้องไปบ้านเพื่อน พ่อไม่มีเวลาให้ หนูก็กว่าจะกลับบ้านก็กลับดึกเที่ยงคืนอย่างนี้จนแบบมาวันหนึ่งเพื่อนเค้าพูดกะ เอ ลองหรือเปล้าลองสักครั้งสิ แล้วหนูก็เลยลอง ๆ ดูครั้งแรกกับเพื่อน" (เอ) จึงเป็นที่น่าสนใจในการศึกษาว่า จะมีการสอนกิจกรรมและวิธีการในการใช้เวลาว่างให้กับเด็กอย่างไร จึงจะทำให้เด็กมีการใช้เวลาว่างอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถสร้างให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้มีคุณภาพของสังคมได้

ความเชื่อในกฎระเบียบ จากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้า พบว่า เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน รายงานเหมือนกันว่า กฎหมายเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ น่าเคารพ เที่ยงตรง และเป็นสิ่งที่ควบคุมให้คนในสังคมทำในสิ่งที่ถูกต้อง ในขณะเดียวกัน เด็กและเยาวชนบางคนเห็นว่า ผู้รักษากฎหมายเป็นผู้ขาดความยุติธรรม ไม่น่าเคารพและไม่เป็นผู้ส่งเสริมให้สังคมสงบสุขมีระเบียบวินัย เช่น กรณีศึกษาของเกตุ ที่กล่าวว่า "กฎหมายหนูว่าดีนะ แนนอนตายตัว ใคร ๆ ก็ขัดไม่ได้ ช่วยป้องกันสังคมให้พ้นจากคนที่คิดไม่ดี ทำไม่ดี แต่ตำรวจไม่ค่อยซื่อสัตย์ ไม่ยุติธรรม ชอบเอายาบ้ามาขายเสียเอง ทะเลาะด้วย จับหน้าอกหนูด้วย เวลาสอบปากคำจะถามหนูแต่เรื่องบนเตียง ยิ่งพวกสายตรวจจะชอบกินเงิน ถ้าเรามีเงินจะไม่จับเรา" (เกตุ) และต่อมที่รายงานคล้ายกันว่า "ผมเชื่อว่ากฎหมายชัดเจน ซื่อสัตย์ และคิดว่าสามารถคุ้มครองคนในสังคมได้ แต่ผมไม่เชื่อตำรวจ เพราะตำรวจไม่ค่อยซื่อตรง ถ้าเรามีเงินให้ตำรวจ ตำรวจ ก็จะไม่จับ บางทีผมถูกตำรวจบังคับให้เอายาบ้าไปปล่อย ซึ่งผมว่าไม่ถูกต้อง เพราะตำรวจเขาเป็นผู้รักษากฎหมาย ไม่น่าทำกฎหมาย กฎระเบียบเสียเอง" (ต่อม) ส่วนปูกกล่าวว่า " หนูยอมรับว่าหนูขายยา แต่ตอนที่ตำรวจจับหนูมาหนูไม่ได้ขายแล้ว หนูเลิกมาห้าหกเดือนและไปอยู่ต่างจังหวัด ตำรวจมาจับและเอามายัดให้หนู หนูว่าตำรวจไม่ค่อยดี " (ปู) และเป็นที่น่าสังเกตว่า ตำรวจบางคนทำให้เด็กเป็นสายให้ไม่ควรถูกมองว่าทำผิด เนื่องจากทำไปเพื่อต้องการจับผู้ผลิต อย่างเช่น กรณีศึกษาของปุย ที่บอกว่า "ตำรวจที่เขาให้หนูเป็นสายให้จะไปว่าเขาก็ไม่ได้ เพราะเขาต้องการจับรายใหญ่ เลยยอมเลี้ยงรายเล็กอย่างหนูไว้" (ปุย)

ด้านสภาพแวดล้อมชุมชนที่อาศัย จากการศึกษาพบว่า การแพร่ระบาดของยาบ้า นั้นขยายไปทั่วทุกชุมชนและกระจายเข้าสู่โรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการเพิ่มโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงยาบ้าได้สะดวกและง่ายยิ่งขึ้น และถ้าในชุมชนนั้น ๆ ที่มีการแพร่ระบาดของยาบ้า ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความรู้สึกเคยชินในการที่จะพบเห็นปรากฏการณ์เกี่ยวกับยาบ้าว่าเป็นเรื่องธรรมดาในชุมชนของตนเอง และเมื่อเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่แล้วนั้นก็ย่อมจะมีผลให้เด็กและเยาวชนเข้าสู่การใช้ยาบ้าได้ โดยที่ไม่รู้สึกว่ามันผิดแปลกไปจากบุคคลอื่นในชุมชน " (ชื้อแถวไหนคะ) ชื้อแถวบ้านในสลัม เปิดประตูออกมาตรงบันได ก็เฮีย 3 อันติ " (ปู) " ก็ที่บ้านเค้าอยู่คลองเตย มันเป็นแหล่งเลย เป็นที่ให้เค้าหาเรื่องยาบ้าง่าย ๆ เลย จะเล็กก็เล็กไม่ได้เพราะว่ามันอยู่ใกล้ ๆ ตัวเราแหละ " (ฝน) แม้กระทั่งสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้แก่หญิงและแอม " เสพที่โรงเรียนตอนอยู่พานิชย์ปัสสองคะ ที่โรงเรียนมียาขาย พอเริ่มเก เริ่มเที่ยวแล้วไม่เข้าเรียน วัน ๆ อยู่แต่ในห้องน้ำ " "ในโรงเรียนหนูมีขาย" (สภาพเป็นอย่างไรบ้าง) "คือ พอเข้าห้องน้ำปั๊บ ก็จะเจอสิ่งนี้เต็มไปหมดเลย " (หญิง)

ในหัวข้อนี้ได้ศึกษาตัวแปรที่อาจเป็นสาเหตุของการเสพติด จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ในเด็กและเยาวชนไทยที่เข้ารับการคุ้มครองในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้จากงานวิจัยนี้ พบว่าประเด็นสำคัญในการก่อเกิดการเสพติดนั้นมาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ 5 ด้านด้วยกันคือ ปัจจัยด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน ด้านชุมชนหรือสังคม ด้านกลุ่มเพื่อน และตัวเด็กเอง สำหรับปัจจัยในด้านครอบครัวที่ส่งต่อการเสพติดของเด็กนั้นมีปัจจัยดังนี้ ได้แก่ ความขัดแย้งในครอบครัว การขาดความควบคุมของบิดามารดา ผู้ปกครองขาดทักษะในการเลี้ยงดูบุตร รวมทั้งมีปัญหาทางอารมณ์และการขาดการทำหน้าที่บิดามารดา ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์พบว่าในบางครอบครัวหัวหน้าครอบครัวดื่มเหล้าและเสพยาเสพติด ไม่อาจทำหน้าที่ของผู้เป็นพ่อในการเลี้ยงดูและอบรมบุตรได้

ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สอดคล้องกับแบบจำลองการกระทำผิดของเยาวชน (Juvenile Counseling and Assessment Program หรือ JCAP) ซึ่งเสนอโดยคัลฮูนและคณะ (Calhoun and others, 2001: 131-141) แต่ประเด็นสำคัญที่ต้องการอภิปรายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบายและให้ผลเชิงพฤติกรรมที่รัฐจะสามารถนำไปกำหนดนโยบายได้ก็คือ ประเด็นทางด้านการศึกษาเป็นปัจจัยทางด้านสังคมปัจจัยหนึ่งในงานวิจัยนี้

สำหรับปัจจัยด้านโรงเรียนนี้ มีงานวิจัยของวอลเตอร์ อี. แชฟเฟอร์และเคนเนท โฟลค (สุชา จันทน์อม, 2542: 37; อ้างอิงจาก Walter E. Schafer and Kenneth Folk) ได้กล่าวถึงข้อบกพร่องทางการศึกษา ซึ่งมีส่วนส่งเสริมให้เด็กกระทำผิดไว้ 4 ประการด้วยกันคือ

- ก. โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทำให้เด็กเกิดความเกลียดชัง อันเนื่องมาจากการถ่ายทอดค่านิยมแบบชนชั้นกลางให้เด็กชนชั้นต่ำ
- ข. ทำให้เด็กบางคนมีความรู้สึกว่ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับขณะศึกษาอยู่ในโรงเรียนไม่เหมือนกับประสบการณ์ที่เด็กจะได้รับต่อไปในภายภาคหน้า นั่นคือ เมื่อเด็กสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้ว เด็กไม่สามารถนำความรู้ไปปรับใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้
- ค. โรงเรียนจัดการศึกษาแบบตัดขาด ไม่ให้โอกาสแก่เด็กที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาครอบครัวและชุมชนของเด็ก
- ง. โรงเรียนเพิกเฉย และไม่ยอมช่วยเหลือแก้ไขเด็กที่ทำความเดือดร้อนให้แก่โรงเรียนหรือชุมชน

นอกจากนี้ ยังพบว่าพฤติกรรมการกระทำผิดมีความเกี่ยวข้องกับการมีโรงเรียนที่ไม่ดี การมีผลการเรียนที่ไม่ดี และการออกจากโรงเรียนกลางคันในระดับมัธยมศึกษา (Calhoun and others, 2001: 134; citing Thornberry, Moore & Christenson, 1985)

งานวิจัยของวอลเตอร์และของคัลฮูนที่กล่าวถึงนี้ ไม่เพียงแต่เกิดขึ้นแล้วในสังคมอเมริกัน แต่เกิดขึ้นจริงแล้วในสังคมไทยด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงการที่โรงเรียนไม่ได้ทำหน้าที่ในการสอนทักษะชีวิตให้กับเด็กและเยาวชน ให้มีความสามารถในการคิดและมีภูมิคุ้มกันต่อการเสพติดได้ นอกจากนี้ระบบการเรียนที่ไม่ได้มีการวิเคราะห์ถึงตัวผู้เรียน กรณีที่เด็กมีปัญหาด้านการเรียนรู้ ควรได้รับการวินิจฉัยปัญหาการเรียนรู้อะไรและซ่อมเสริมดูแลให้เด็กได้สัมฤทธิ์ผลตามระดับความสามารถของเด็กมากกว่าการคัดเด็กออกจากโรงเรียน

2.3 วิเคราะห์และอภิปรายข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4

1

หัวข้อนี้ศึกษาพฤติกรรมการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน ในสถานบำบัดและสถานพินิจคุ้มครองเด็ก และเยาวชนกลาง

การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับยาบ้า จากการศึกษาพบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของยาบ้าและอันตราย รวมไปถึงโทษของยาบ้าจากโรงเรียนโดยการให้ข้อมูลของทางโรงเรียน " ที่โรงเรียนครูสอนว่ายาบ้าเนี่ยะ ทำให้แบบ ถ้าขาดยาแล้วจะเกิดอาการคลุ้มคลั่ง ถ้าไม่มีเงินเสพยาบ้าแล้วจะลักเล็กขโมยน้อย " (อัน) " รู้จักเพื่อนเอามาให้ดู แล้วก็ดูในโทรศัพท์ว่ามันเป็นอย่างนี้ มันเป็นเม็ดสีนั้นๆ " (เอ็ม) นอกจากนี้ยังพบว่าเยาวชนรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับยาบ้ามาจากเพื่อน " เพื่อนบอก ยาบ้านี้ พอดูแล้วมันตึก ตึกคะนองใจ ทำงานนี้จะแบบไม่เหนื่อยเลย " (อัน) หรือพบเห็นในประสบการณ์จริง " ตอนแรกไม่รู้หรอกครับว่าเป็นยาบ้า เห็นแต่เขาสูดกัน ได้กลิ่นมันหอมดี มันเป็นหอมเหมือนดอกไม้นะครับ " (ใหม่) และพบว่า มีหลายกรณีที่รับรู้ข้อมูลจากสื่อมวลชนแต่ไม่ได้ให้ความสนใจในข้อมูลข่าวสารทำให้ไม่ได้เกิดความเข้าใจที่แท้จริง ทำให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ไม่สามารถก่อให้เกิดความตระหนักในโทษและพิษภัยของยาบ้าที่มีต่อตนเองได้ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความรู้สึกอยากรู้อยากลอง อยากสัมผัสด้วยตนเอง ว่าเป็นตามที่สื่อได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับยาบ้าหรือไม่ อย่างไร และประกอบกับความรู้สึกอยากทดลองด้วยตนเอง จึงเป็นสิ่งเอื้อให้เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งเข้าสู่การใช้ยาบ้าในครั้งแรก " ก็ข่าวโศกเศร้า ดูข่าวโทรทัศน์ ...ก็เพราะข่าวเนี่ยแหละครับผมถึงอยากรู่ว่ามันเป็นอย่างไร ถ้ายังเสนอ บางคนเขาก็ยังอยากรู เค้าก็ยังไม่อยากเห็นแล้วก็ยังอยากลอง " (กิต) " มีความรู้สึกอยากลองเหมือนกันเพราะช่วงนั้นมันดัง มันดังก็เลยลองดู ...เพราะข่าวมันออกเยอะ...ว่าเดี๋ยวนี้ยาบ้าทำอะไรอย่างนี้ ผลก็คิดว่าอยากลองเหมือนกันแหละ พอดีเพื่อนมาชวน ก็เลยไป " (สมชาย)

กล่าวได้ว่าการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับยาบ้า นั้น อาจก่อประโยชน์ให้กับคนกลุ่มหนึ่ง แต่อาจก่อให้เกิดความอยากรู้อยากลอง ในวัยรุ่นที่มีความต้องการทดลองในสิ่งต้องห้าม แม้ว่าอาจไม่ใช่ผลโดยตรง แต่เป็นผลจากองค์ประกอบหลายๆ อย่าง ทั้งบุคลิกภาพที่ต้องการท้าทายในสิ่งใหม่ๆ ของวัยรุ่น รวมทั้งการเสนอข่าว รวมทั้งการที่ยาบ้าหาได้ง่ายในสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน (ขณะที่เก็บข้อมูลเป็นช่วงก่อนที่รัฐบาลจะประกาศสงครามกับยาบ้า)

วิธีการเสพยาบ้า ของเด็กและเยาวชน จากการศึกษาพบว่า วิธีการเสพยาบ้าของวัยรุ่นนั้น จากการเริ่มเสพครั้งแรกไปครั้งต่อไป ก็จะมีคล้ายคลึงกัน บางคนก็ใช้วิธีการเดิมตลอดตั้งแต่เสพครั้งแรก บางคนก็เปลี่ยนวิธีการเสพตามสถานการณ์ เช่น ถ้าใช้ความเร็วหรือสถานที่ไม่ค่อยปลอดภัยนักจะใช้การดูดหลอด แต่ถ้าสถานที่เสพมิดชิด เช่น ในห้องก็ใช้วิธีการเสพโดยใช้ตัวผ่านน้ำ เพราะตัวผ่านน้ำจะเป็นอุปกรณ์ที่จะต้องเก็บไว้ใช้ในครั้งต่อไป เด็กและเยาวชนจำนวนหนึ่งของการศึกษาครั้งนี้ที่เริ่มเสพครั้งแรกด้วยการกิน ซึ่งเมื่อเสพในครั้งต่อไป มาเปลี่ยนเป็นวิธีดูด จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถสรุปวิธีการที่เด็กและเยาวชนใช้ในการเสพยาบ้าได้ดังนี้

1. **การกิน** เด็กและเยาวชนที่เสพโดยการกิน ให้ข้อมูลว่า ผมก็เลยเอามากินเท่านั้น แต่กินมันไม่ติด มันขมแล้วก็ไม่ได้คิดอยาก คิดว่ามันขมแล้ว มันเบื่อในรสชาตินี้ แล้วคราวนี้เห็นเพื่อนมันสูดในห้องน้ำ ผมดูวันมันหอมดี ของลองหนอยชิ " (เอ) " กินก่อน กินกับกระเทียมแดง แล้วเดินขายพวงมาลัย แบบได้

คิด มันขม แล้วมันไม่คิดอยาก คิดว่ามันขมแล้วทำให้เบื่อรสชาตินี้ พอมาเห็นเพื่อนดูดในโรงเรียน แล้วมันหอมดี ก็เลยมาดูดแทน" (จักรพงษ์)

2. การฉีด จากการศึกษาพบเด็กและเยาวชนจำนวนเพียง 1 คนเท่านั้น ที่ใช้วิธีการฉีด โดยกล่าวว่า "เอาละลายน้ำ เป็นผงแล้วละลายน้ำ แล้วก็ต้ม ต้มในฝาโดก ฝาแป็บซี่ แล้วก็ต้ม ต้มแล้วก็ฉีดไปในแขน ตรงโคนผม ตามโคนขา ตรงไหนก็ได้ที่มีเส้นเลือดขึ้น แล้วก็มึนเลย จะติดมากกว่ามันจะไปตามเส้นเลือด แล้วตรวจปัสสาวะ ก็จะหาไม่เจอ แต่มันเจ็บแล้วก็ตำรวจตรวจง่าย ดูตามรอยแผล"

3. การดูดแบบหลอด ซึ่งประกอบด้วย ยาบ้า กระดาษฟอยล์ ซึ่งเอามาจากซองบุหรี่ยี่ห้อฟอยล์ ที่ใช้ห่อขนม นำมาพับให้เป็นรูปทรงที่ใส่ยาบ้าลงไปได้ และจะใช้ไฟแช็คกลนข้างใต้ฟอยล์นี้ เพื่อให้เม็ดยาละลายเป็นไอควันขึ้นมา และจะมีการปรับแต่งไฟแช็คให้เปลวไฟมีระดับที่เหมาะสมเมื่อใช้สนยาบ้า แล้วจึงใช้หลอดดูดควันที่ลอยขึ้นมา ซึ่งหลอดดูดยาค้านั้นก็ทำมาจากกระดาษซองบุหรี การดูดนั้นก็โดยดูดไอควันของยาบ้าเข้าปอดให้ได้มากที่สุด จากนั้นก็กลืนเข้าไป ฟอยล์ที่นำมาพับเพื่อใส่ยานิยามเรียกกันว่า เรือ ซึ่งเมื่อใช้แล้วก็สามารถเก็บนำมาใช้ได้อีกจนกว่าจะมีรูรั่วหรือฉีกขาด นอกจากนี้แล้วเวลาดูดก็จะมี การอมเหรียญไว้ในปาก เพื่อกรองผงขี้ยาที่ปนมาในไอควันยาบ้า และอาจมีการอมลูกอมเพื่อลดความคมของการดูด " หนูก็ใช้หลอด บางทีหนูก็ใช้เหรียญ อมเหรียญไว้ไม่ให้มันจะมีเขม่าสีขาวๆ อมไว้แหละ อมไว้ตรงใต้ลิ้น เอาลิ้นดันไว้แล้วก็สูบเข้าไป พอหนูเอาเหรียญออกมามันจะเป็นสีขาวๆ ดิดออกมา มันจะทำให้คอเราแสบ " (อ้อย) " ก็เพื่อนเค้าสอนให้ลอกซองบุหรีที่มีฟอยล์ออกครึ่ง แล้วมันจะกระดาษให้เป็นหลอด แล้วเอาไฟแช็คกลนให้ดูดควันแล้วควันก็ขึ้นมา เพื่อนก็บอกให้ดูดควันเข้าไปลึกๆ ให้เราดูดเข้าไป " (เอก) " ใช้ฟอยล์ละ แล้วก็เอายาใส่เข้าไปแล้วก็เอาไฟลน แล้วก็ดูดใช้กระดาษม้วนเป็นหลอดดูด " (เอ) และจากการศึกษาพบว่า มีเด็กและเยาวชนใช้วิธีการนี้ในการเสพยาบ้าตั้งแต่ครั้งแรก และใช้วิธีการนี้โดยตลอด เพราะทำให้ได้รับรสชาติของยามากกว่าวิธีอื่น

4. การดูดแบบผ่านน้ำ จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนที่ใช้วิธีการอื่นๆ ในการเสพยาบ้าครั้งแรก เกือบทั้งหมดจะมาใช้วิธีการดูดแบบผ่านน้ำ ในการเสพครั้งแรกๆ มา เนื่องจากมีความรู้สึกว่าการดูดผ่านน้ำจะทำให้ไม่ขมคอ ไม่แสบคอ การดูดแบบผ่านน้ำทำได้ 2 แบบ คือ การอมน้ำไว้ในปาก แล้วใช้ปากคาบหลอด แล้วดูดไอควันของยาบ้าที่ใช้ไฟแช็คกลนเข้าปอด แล้วต่อมาก็บ้วนน้ำทิ้ง แต่วิธีการนี้จะต้องระวังไม่ให้น้ำในปากไหลลงสู่กระดาษฟอยล์ได้ อีกแบบหนึ่ง คือ การใช้ตัวผ่านน้ำ ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ทำขึ้น มาใช้ในการเสพโดยไม่ต้องอมน้ำไว้ในปาก อุปกรณ์นี้นิยมเรียกว่า " ใจ " (อย่างไหนดีกว่ากัน) "ตัวผ่าน ดีที่สุด สมมุติว่าอมน้ำใส่เปลา เดียวน้ำมันก็ไหลมาเปียกหลอด เดียวมันก็ใส่ของเรา ถ้าเกิดว่าอมหลอดไม่อมอะไรเลยอย่างนี้มันก็ขมคอ แล้วมันจะร้อนปาก ถ้าอมลูกอมมันจะหวานนะแต่ว่ามันมันขมนี้ แล้วมันก็ร้อนปากอีกหนะคะ อมเหรียญอย่างนี้ (ทำท่าประกอบ) แล้วเหรียญมันโดนลิ้นเรา เดียวมันก็จะขมคะ ก็ต้องทำตัวผ่านแล้วใส่ยาหอมแล้วมันจะเย็นๆ คือเหมือนฮอลล์หนะคะ " (ฝ่าย) "ลอกฟอยล์เอาฟอยล์มาแล้วเอาไฟแช็คจุดแล้วก็ลอก แล้วก็กลนให้ฟอยล์ไม่มีสารตะกั่ว และที่นี้ก็เอายาบ้าใส่ลงไปแล้วก็เอาตัวขันน้ำ จับแล้วก็ดูด (ตัวขันน้ำ เป็นยังงี้) เป็นขวดแก้วแล้วมีเป็นใจครับ เป็นตัวอะไหล่ครับ ยาวขนาดนี้ บางทีผมก็ใช้เนี่ยหลอด พวกอย่างนี้ กระดาษพันๆ เอาแล้วก็ดูด " (เอ็ม) " ตัวผ่านน้ำพอเสพแล้วมันดีกว่าหลอด บางทีอมลูกอมก่อนแล้วเสพ เช่น ฮอลล์ พอเสพมันเย็นคอดี ที่นี้จุดไฟแช็คอันหนึ่ง ทำไฟแช็คให้ดีๆ ไฟไม่ต้องแรง แต่งให้ไฟสวยๆ แต่ให้ไฟลอย " (พงษ์)

สถานที่ใช้เสพยาบ้า จากการศึกษา นั้น เด็กและเยาวชนเลือกสถานที่ในการเสพยาบ้า ไม่ว่าจะเป็นครั้งแรกหรือ ครั้งใดๆ ก็ตาม เด็กและเยาวชนจะเลือกสถานที่ที่มีความมืดซิด ปลอดภัยจากตำรวจและการที่ผู้อื่นจะมา พบเห็น เนื่องจากเด็กและเยาวชนทราบว่าการเสพยาบ้านั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย การเลือกสถานที่เสพจึงต้องปลอดภัยนอกจากตำรวจแล้ว ยังต้องเป็นที่ที่ปลอดภัยจากผู้คน เช่น พ่อ แม่ ครู เพื่อนญาติพี่น้อง สถานที่ใช้ยาบ้าของเด็กและเยาวชนนั้น ถ้าเป็นสถานที่ในโรงเรียน จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนจะใช้ห้องน้ำเป็นสถานที่เสพมากที่สุด นอกจากนี้ก็ยังให้บริเวณด้านหลังโรงเรียน ด้านหลังอาคารเรียน และ ภายในห้องเรียน โดยจะคอยให้เพื่อนที่ร่วมเสพด้วยกันคอยดูต้นทางให้แล้วผลัดกันเสพ และพบว่าเด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้าจะมาโรงเรียนในเวลาเช้ามาก เพื่อจะได้ใช้สถานที่เสพโดยปลอดภัยจากอาจารย์และเพื่อนนักเรียนคนอื่น " บนห้องเรียนครับ ตอนเช้า (แล้วในห้องเรียนไม่มีคนอยู่หรือคะ) ก็ช่วงตอนเช้าเนี่ยไปโรงเรียนแต่เช้าเลยครับ (เช้าๆ เนี่ยเวลาที่ไม่ค่อยมีคน) ประมาณ 6 โมงกว่าเกือบครึ่งอย่างนี้ " (อีฟ) (แล้วเวลาเสพแล้วเสพกันที่ไหนบ้างคะ) " ห้องน้ำคะ บางทีก็หลังห้องเรียนไม่มีคนคะ " (แอม) " แบบว่าห้องน้ำที่โรงเรียนที่เป็นห้องน้ำเก่า แล้วก็ประวัติพวกหนูก็เลยเข้าไปทำความสะอาดแล้วก็ใช้กัน " (แดว)

นอกเหนือไปจากสถานที่ในโรงเรียนแล้ว เมื่ออยู่ภายนอกโรงเรียน เด็กและเยาวชนก็จะใช้สถานที่ เช่น ห้องน้ำสาธารณะ สวนสาธารณะ อาคารที่กำลังก่อสร้าง อาคารร้าง และบ้านเพื่อน ซึ่งจะพบมากในการเสพยาบ้าครั้งแรก เนื่องจากเด็กและเยาวชนต้องการให้มีคนสอนในการเสพ จนกระทั่งเสพจนเป็นแล้วก็จะนำวิธีการเสพมากระทำที่บ้านด้วยตนเอง ซึ่งถ้านำมาเสพที่บ้านของตนเองนั้นก็จะมีโอกาสที่ไม่มีผู้คนอยู่ในบ้าน หรือจะแอบกระทำภายในห้องน้ำของบ้านและภายในห้องนอนของตนเอง จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนได้มีการเข้าห้องพักชั่วคราวในการร่วมกันเสพยาบ้า เช่น ตามโรงแรม เป็นต้น " ก็ตามที่ได้เที่ยวครับ เวลาไปเที่ยวดีๆ ไปเที่ยวคุณหญิง เจอที่มีดพวกผมก็เข้าไปดูครับ ตามข้างรถเก่าๆ หนะครับ " (วัน) " จอตรงเลย แล้วก็เดินเข้าไปแอบอยู่ในป่า แล้วนั่งเล่นครับ " (ใหม่) " แล้วก็เห็นก็เล่นก็ชวนแล้วก็อยากลองแล้วเข้าไปดูคนในห้องน้ำ " (วินัส) " บนตึกครับ มันเป็นตึกเพิ่งสร้างครับ (แล้วเราขึ้นไปได้อย่างไรคะ) ขึ้นได้ครับ เขาสร้างแบบคนงานไม่มีแล้วครับ ก็ขึ้นไปข้างบนตึก ก็ไปเสพ " (อี๊ด)

ผลที่เกิดจากการเสพยาบ้า ภายหลังจากที่เด็กและเยาวชนเสพยาบ้าเข้าไปในครั้งแรกแล้วนั้น เมื่อยาบ้าออกฤทธิ์ ซึ่งเด็กและเยาวชนที่เสพเรียกกันว่า " คืด " จะทำให้พวกเขารู้สึกว่าตนเองขยันขึ้นและทำในสิ่งที่ตนเองชอบโดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย เช่น เด็กและเยาวชนที่ชอบรถจักรยานยนต์ ก็จะแต่งรถ ถอดแล้วประกอบใหม่ แล้วก็ รื้อออก ทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าเช่นนี้ เป็นลักษณะที่จดจ่อในสิ่งที่ตนกำลังทำอยู่ และทำกิจกรรมนั้นๆ ได้ในระยะเวลาที่นานโดยไม่เบื่อหน่าย นอกจากความรู้สึกขยันแล้วยังเกิดความรู้สึกสบาย ร่างแรงแจ่มใส กระปรี้กระเปร่า ไม่หิว ไม่รู้สึกง่วงนอน หัวใจเต้นเร็ว ไม่สามารถหยุดนิ่งเฉยได้ และยังทำให้มีความกล้ามากยิ่งขึ้นใน การกระทำบางสิ่งบางอย่าง และยังทำให้ลืมความทุกข์ของตน " เสพแล้วแบบว่า หนูก็ไม่รู้เหมือนกันอยู่ได้ ยังไง ไม่กินอะไรเลย ไม่อยากกินอะไรแบบมันเบื่ออาหารไปหมด " (อ้อย) " มันจะคืด เก็บบ้าน ชักผ้าอะไรอย่างนี้ ผ่าซักแล้วเอามาซักอีก ตูยยืนอยู่ซ้ายหนูย้ายไปขวา ย้ายทุกที่ บางทีเปิดเพลงยังเต้นคนเดียวได้เลย หนูไม่อยากทำแต่มันหยุดไม่ได้ แต่ส่วนมากหนูย้ายตุ้มมากกว่า " (นุ้ย) " ก็มันคลายเครียดได้ คือ พอเราเสพเข้าไปแล้วสบายใจ ลืมเรื่องทุกข์ไปได้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นความทุกข์ เราไม่คิดถึงมันเลย เราสบายใจ มันช่วยตรงนี้ได้เยอะมาก ทำให้เรารู้สึกอารมณ์ที่ร่าเริงตลอดเวลา " (ปุ้ย) " ขยันมากเลยพี่ ทำอะไรก็ได้ แล้วยังมีผู้ชายไปเที่ยวนะ ไปก็ไป ทำอะไรก็ได้ ไปเที่ยวก็ไปเจอผู้ชายก็ไป " (ปู) " พอเจออะไรเล็กๆ น้อยๆ มันก็มาทำ กัดเล็บอะไรอย่างจี้ครับ " (อี๊ด) " อะไรที่เราไม่ชอบ อะไรที่เราไม่อยากทำ แบบขี้เกียจทำงานบ้าน พอเสพยาเข้าไปมันทำให้ทำได้ " (ผน)

ผลที่เกิดจากการเสพยาบ้านี้ เด็กและเยาวชนบางคนสรุปว่าทำให้ขยัน ทำงานซ้ำ ๆ ได้ มีอารมณ์ร่าเริง เมื่ออาหาร ไม่อยากรับประทานอะไร และไม่สามารถหยุดนิ่งได้ หลังจากเสพยาบ้ามาระยะหนึ่ง พบผลเสีย เช่น ในกรณีของหญิง ปูและพงษ์ ดังที่กล่าวมาแล้วในเรื่องของความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า

การเสพยาบ้าในระยะหลัง เมื่อมีการเสพยาบ้าในระยะต่อ ๆ มานั้น จะเริ่มมีค่าใช้จ่ายมากขึ้นและเด็กและเยาวชนจะเริ่มเสาะหาหาบบ้าด้วยตนเองมากขึ้น จนกระทั่งสามารถหาหาบบ้าได้เองเด็กและเยาวชนจะทราบแหล่งของยาบ้าได้จากคำบอกเล่าของเพื่อนๆ ที่ชักชวนให้เสพยา ครึ่งแรกแล้วต่อมาก็ไปซื้อด้วยกัน จนในที่สุดก็สามารถเข้าไปในแหล่งของยาด้วยตนเอง จากการศึกษพบว่าแหล่งยาบ้าของวัยรุ่นมี 2 แหล่ง คือ

แหล่งยาบ้าในโรงเรียน เด็กและเยาวชนได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับยาบ้าในโรงเรียน กรณีของอ้อฟ พบว่า " ก็เพื่อนเค้าเอามาจากที่บ้านไง คล้ายๆ ว่าเอามาขายในโรงเรียนแบบเนี่ย (แล้วราคาละคะ) ตอนเล่นช่วงแรกตอนนั้นมันราคา 120 บาทครึ่ง เม็ดหนึ่ง " (อ้อฟ) และสำหรับของแอม " เพื่อนเค้าขายอยู่อย่างนี้ แล้วเพื่อนที่ติดด้วยกันอยู่แล้วเค้าบอกว่าเอาเปล่าที่โรงเรียนก็มี เค้าบอกว่าไม่ต้องเอามาจากบ้านหรอกที่โรงเรียนก็มีขายอะไรอย่างนี้ละ ราคาตัวละ 70 มั่ง 80 มั่ง " (แอม) จากการสัมภาษณ์พบว่าแหล่งยาบ้าในโรงเรียน เกิดจากการที่มีนักเรียนนำยาบ้าเข้ามาขายในโรงเรียน โดยการชักชวนเข้ามาเพื่อให้พ้นจากการตรวจค้นของอาจารย์ เด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้าจะรู้ว่า ใครเป็นคนนำยาบ้ามาขายในโรงเรียน ซึ่งสถานที่ที่เป็นแหล่งขายยาบ้าในโรงเรียนจะเป็นที่ปลอดภัยจากการพบเห็นของครู เพื่อน และบุคคลอื่นๆ ที่เป็นอันตรายต่อการถูกจับได้ เช่น ห้องน้ำ หลังโรงเรียน มุมอาคารเรียน

เด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้าแล้วก็จะทำให้ไม่สนใจในการเรียน และออกจากโรงเรียนในที่สุด จากการศึกษครั้งนี้ มีเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่ง ไม่เคยเข้ารับการศึกษานในโรงเรียน เด็กและเยาวชนเหล่านี้ จะหาหาบบ้าจากแหล่งนอกโรงเรียนในลักษณะต่างๆ กันเช่นอ้อฟ " ชื่อแถวบ้านครับ เค้าที่แรกเค้าก็จะไม่ขายให้ครับ แต่พอติรู้จักกันอะไรอย่างนี้ เพื่อนเค้ารู้จักคนขาย เพื่อนเค้าก็เลยบอกว่าเนี่ยมาซื้ออะอะไรอย่างเนี่ยครับ " ส่วนแอม " เพื่อนที่เรียนอยู่ห้องเดียวกัน ได้ยินเขาคุยว่าบ้านเขาก็ปล่อยก็เลยบอกว่าเอาให้บ้างสิ " และจักรพงษ์ "ผมไปเอายาที่นครสวรรค์แล้วเอามาปล่อยที่กรุงเทพฯ อีกทีหนึ่ง" "พอดีเพื่อนเค้ารู้จักแหล่งผลิตก็เลยไปเอาที่สุโขทัย" (ไอว) "มีคนแถวบ้านปล่อย พอดีเพื่อนพาไปรู้จักเพื่อนแนะนำ ก็เลยไปเอาได้" (ชาย) จากการศึกษาเด็กและเยาวชนทราบแหล่งยาบ้านอกโรงเรียนจากเพื่อนที่ร่วมกันเสพยาเช่นเดียวกับแหล่งภายในโรงเรียน โดยการบอกเล่าสู่กันในกลุ่มที่มีการเสพยา เนื่องจากการเสพยาบ้าในครั้งต่อมานั้น เด็กและเยาวชนจะเสาะหาแหล่งยาบ้าที่สะดวก ปลอดภัยและราคาถูกเพื่อการเสพยาแต่ละครั้ง ส่วนมากแล้วแหล่งยาบ้านอกโรงเรียนของเด็กและเยาวชน คือ ตามชุมชนละแวกบ้าน หรือที่อยู่อาศัยของ ตนเอง และเพื่อน ส่วนผู้ชายจะไปรับมาจากแหล่งผลิตได้แก่ นครสวรรค์ สุโขทัย และแม่ฮ่องสอน

วิธีการได้ยาบ้ามาเพื่อการเสพยา ในการเสพยาครั้งต่อๆ มานั้น เด็กและเยาวชนจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเสพยา จึงพยายามที่จะทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ยาบ้ามาเพื่อที่จะนำมาเสพยา จากการสัมภาษณ์พบว่าที่มาของเงินเพื่อซื้อยาบ้ามีพัฒนาการดังต่อไปนี้คือ ในระยะแรก เด็กและเยาวชนจะได้รับเงินจากบุคคลใกล้ชิด ซึ่งอาจได้รับโดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือญาติผู้ใหญ่เป็นฝ่ายให้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน ค่าอาหาร ค่าขนม แต่เมื่อนักเรียนได้รับเงินแล้วกลับนำมาเก็บสะสมเพื่อซื้อยาบ้า และนอกจากได้รับเงิน ค่าขนมไปโรงเรียนตามปกติแล้ว เด็กและเยาวชนที่เริ่มติดยาบ้าแล้วนั้น ยังมีการโกหกพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อให้ได้เงินจำนวน

มากขึ้น รวมไปถึงการขโมยเงินของพ่อแม่ผู้ปกครองและทรัพย์สินในบ้านไปขาย เพื่อให้ได้เงินมาซื้อยาบ้าหรือทรัพย์สินนั้นไปแลกกับยาบ้า

ในบางครั้งมีการนำเงินของแต่ละคนมารวมกันให้เพียงพอต่อการนำไปซื้อยาบ้าแล้วนำมาเสพร่วมกัน นิยมเรียกว่า " หุ่กัน " " ทาร " ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเด็กและเยาวชนแต่ละคน มีเงินจำนวนไม่เพียงพอที่จะซื้อยาบ้าได้นั้นเอง เช่นในกรณีของแด้วและไอ้ "ให้เงิน รวมเงินกันแล้วเขาไปเอา แล้วเรารออยู่ที่บ้าน " (แด้ว) "ก็เงินที่ปู่ให้ หนูก็เอามารวมกับเพื่อน ได้เม็ดหนึ่ง ก็ไปซื้อมาแบ่งกันเสพ" (ไอ้) และในช่วงที่เงินขาดมือก็เริ่มการขโมยของในบ้าน และนำของมีค่ามาแลกเปลี่ยนกับยา เด็กและเยาวชนที่เสพยาให้ข้อมูลว่า มีการขโมยทรัพย์สินภายในบ้าน ตลอดจนเงินของผู้ปกครอง และของส่วนตัวของตนเองมาแลกเปลี่ยนกับยาบ้า เช่นจากของบอกเล่าของก้อยว่า "ก็พระที่พ่อเก็บเอาไว้ หนูก็ขโมยเอามาขาย" (ก้อย) และของกระแตว่า "พอเสพมากขึ้น ยาก็เริ่มขาด ทำให้ขาดทุนก็เลยต้องหยิบเงินในตะกร้าขายผักของแม่" (กระแต) หรือจากคำเปิดเผยของจักรพงษ์ว่า "เค้าจะขโมย โทรศัพท์มาแลกยา ก็เอามาแลกกัน เช่น กางเกงยีนส์ กับยา 2-3 เม็ด เราอยากได้อะไรก็บอกต๋อง ไป เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า แม้กระทั่งมอเตอร์ไซด์ก็เอามาจำนำ" (จักรพงษ์)

เมื่อเริ่มเสพมากขึ้นจนติดยาแล้ว ทำให้ค่าใช้จ่ายในการเสพเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทำให้เงินที่ได้รับจากพ่อแม่ ผู้ปกครองไม่เพียงพอในการเสพยาบ้าอีกต่อไป เด็กและเยาวชนจึงต้องทำงานหาเงินด้วยตนเอง เพื่อให้ได้เงินมาซื้อยาเสพตามความต้องการของตนและงานที่ทำมักเป็นงานประเภทรับจ้าง เพราะตนเองยังอยู่ในวัยเรียนยังไม่มี ความชำนาญในการประกอบอาชีพ งานที่เด็กและเยาวชนทำ ได้แก่ สิ่งที่ตนเองคุ้นเคย เช่น รับจ้างเดินยอด (โดยการรับเงินจากเพื่อนไปซื้อยาให้ แล้วคิดค่าเดิน เมื่อได้รับเงินตอบแทนจากการเดินยอดนั้นก็สะสมไว้ซื้อยาบ้า ขายพวงมาลัย ฝ่าไต่สนุกเกอร์ ตลอดจนขายบริการทางเพศ เพื่อนำเงินมาซื้อยาบ้า) ในกรณีของวันมีรายงานว่า "เพื่อนเขาให้มาซื้อครับ (เราได้ค่าตอบแทนยังงี้ละ) ก็เขาก็ให้ดูด้วยครับ " (วัน) สำหรับกรณีของปูกกล่าวว่า "เริ่มสูบนักขึ้นพอเงินไม่พอ ก็ไปหาซื้ออีก ไม่มีรายได้อะไรก็ต้องขายบริการทางเพศ เดี่ยวนี้ไม่ต้องห่วงเลยพี่ ทั้งจีน ไทย ลาว ญวน เขมร ได้หมดเลยพี่ " (ปู) และกรณีของใหม่ รายงานว่า "ผมมีรถมอเตอร์ไซด์ ก็บางทีเดินยอดให้เพื่อน แล้วก็ได้อายามาซื้อเสพครับ" (ใหม่2)

บางครั้งเมื่อเด็กและเยาวชนไม่มีเงินที่จะนำไปซื้อยาบ้า แต่มีความรู้สึกอยากเสพยา จึงใช้วิธีการโกเงินจากบุคคลอื่นๆ โดยการเอ่ยปากขอเงินจากบุคคลอื่น เช่น จากคำให้สัมภาษณ์ของก้อย พบว่า " เล่นไปไม่มีอะไรแต่มันก็คิดไปเรื่อยๆ คิดไปเรื่อยๆ ถ้าไม่มีตังค์ก็หาไปเถาเอา เวลาอยาก " (ก้อย) และเมื่อไม่อาจรีดใครได้อีก ก็จะพัฒนาไปสู่การขายยาบ้า เมื่อเด็กและเยาวชนใช้ยาบ้าในระยะต่อๆ มาจนติดยาบ้าแล้วนั้น ก็มักจะหันมาขายยาบ้าโดยในเวลาเดียวกันก็จะเป็นทั้งผู้เสพและผู้ขาย ซึ่งการเป็นผู้ขายนั้นจะทำให้ได้สัมผัสกับยาบ้าโดยตรงและในราคาที่ถูกกว่าการซื้อยาบ้าเพื่อเสพเพียงอย่างเดียว เพราะนอกจากจะได้เสพยาในราคาถูกแล้วยังมีรายได้อีกด้วย เช่น กรณีของสมชาย" ก็บางทีคนที่มันเคยเล่นแล้ว เล่นเยอะๆ แล้วพยายามหาของให้ถูกขึ้น เพื่อที่มาปล่อยเอากำไรเลยต้องไปหาของที่ถูกๆ " (สมชาย) เช่นเดียวกัน ในกรณีของไอ้รายงานว่ "หนูก็อยากมีเงิน อยากมียาเถาไว้เสพ เพราะตอนนั้นหนูเริ่มติดแล้ว เขาจะให้เรา 11 เม็ด แต่ถ้าเราขายหมด 10 เม็ดแต่เราจะได้ 1 เม็ด " (ไอ้)

บุคคลที่ร่วมเสพยาบ้า ในการเสพยาบ้าครั้งแรกนั้น จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนจะมีบุคคลอื่นๆ เสพด้วยเพราะในการเสพครั้งแรก เด็กและเยาวชนยังไม่รู้ถึงวิธีการเสพ จึงต้องมีคนสอนวิธีการเสพ จนสามารถที่จะเสพคนเดียวได้ ในการเสพครั้งต่อๆ มา นอกจากเสพคนเดียวแล้วนั้น บุคคลที่ร่วมเสพยาบ้ากับเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ก็จะเป็นเพื่อนกลุ่มเดิมที่เคยเสพด้วยกันในครั้งแรก เพียงแต่อาจจะมีการเพิ่มจำนวนคนหรือลดจำนวนบุคคลที่ร่วมเสพตามแต่โอกาส เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งที่ชอบเสพยาบ้าร่วมกับเพื่อน เนื่องจากมีความสนุกสนานในการแข่งกันเสพ แย่งกันเสพ เป็นการแข่งกันในกลุ่มเพื่อนทำให้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันเพิ่มขึ้นอีกด้วย แต่ก็มีเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งที่เมื่อตนเองมีความต้องการยาบ้าที่มากขึ้นและบ่อยขึ้นแต่ยามีจำนวนน้อยก็จะทำให้เริ่มแยกตัวไปเสพคนเดียว อาทิ เช่นกรณีของแต้ว "ถ้าไม่รอเขา เราไปดูดคนเดียวมันก็ไม่มีคนคุยคอยดันทาง ถ้าอาจารย์มาอย่างเจี๊ยก็โดนจับได้หรือถ้ามีเด็กเห็นจะฟ้องอาจารย์อะไรอย่างเจี๊ย ก็ต้องรอให้เพื่อนมาถึงจะได้ดูด แต่พอนานเข้านานเข้าไม่รอก็จะเล่นเลย" (แต้ว)

ปริมาณการเสพยาบ้า ในการสัมภาษณ์พบว่า การเสพยาบ้าครั้งแรกของเด็กและเยาวชนนั้นเริ่มเสพในปริมาณที่น้อย คือ ครึ่งเม็ด - 5 เม็ด เนื่องจากร่างกายของเด็กและเยาวชนยังไม่เคยเสพยาบ้าเลย เมื่อยาบ้าเข้าสู่ร่างกายแม้ในปริมาณที่น้อยแต่ก็สามารถออกฤทธิ์ได้นาน แต่เมื่อเสพไปได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งร่างกายจะเริ่มปรับตัวและจะต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเพื่อให้ยาบ้าออกฤทธิ์ในเวลาเท่าเดิม และทำให้ต้องเพิ่มปริมาณในการเสพ มากขึ้นเรื่อยๆ แต่ถ้าเสพในปริมาณที่เท่าเดิมจากที่เคยเสพวันละครั้ง ก็จะต้องเสพถี่ขึ้นเรื่อยๆ จนกว่าผู้เสพจะรู้สึกว่าเต็มหรือพอ เช่นกรณีของอ้อฟว่า "อย่างนี้เราไม่เคยลองพอไปลอง 3 เม็ดอย่างนี้มีความรู้สึกแรกๆ คือว่าอยู่ได้นาน หลังๆ คือเรชินแล้วอะไรอย่างนี้ แบบมี 3 เม็ด เราก็คงอยากจะเล่นต่อพอยาหมดฤทธิ์ เราก็คงต้องหามาอีก คล้ายๆ ว่ายามันหมดฤทธิ์เร็วนะครับ " (อ้อฟ) และในกรณีของปุ๊นั้นเล่าว่า "ทุกวันไม่เคยเลิกยาเลย แล้ววันหนึ่งก็ 3 - 4 เม็ด ก็เหมือนหิวน้ำนะ ถ้าคนเราเวลาหิวน้ำกินก็รอบ ก็หนูก็เหมือนอย่างนั้น " (ปุ๊)

ปริมาณการเสพของเด็กและเยาวชนนั้นไม่มีความแน่นอนตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณยาที่มีและกำลังทรัพย์ที่มีสำหรับซื้อยาอีกด้วย ถ้ามียามากก็จะเสพในปริมาณที่มาก เสพบ่อยขึ้นถี่ขึ้น เช่นในกรณีใหม่มีรายงานว่ "ก่อนที่จะถูกจับมาสอบไม่ต่ำกว่า 10 เม็ดครับ อันนี้เรื่องจริงนะเพราะพอดูดไปเรื่อยๆ ครับ มันจะไม่เหมือนครั้งแรก ครั้งแรกมันติดติดครับเม็ดเดียวติดได้ทั้งวัน แต่พอต่อไปชั่วโม่งละตัว ยังไม่อยู่เลย" (ใหม่) และในกรณีอ้อฟรายงานว่ "ครั้งหนึ่งก็ตกครั้งละ 3 เม็ด 2 - 3 เม็ดบ้างอะไรอย่างนี้ ถ้าถามเป็นวันก็วันหนึ่งเคยเล่นถึง 15 เม็ดครับ " (อ้อฟ) และสำหรับจ้อยนั้นเล่าว่า "แรกๆ ครั้งตัวแค่นั้นก็เป็นวันเลย ติดเป็นวัน ไม่หลับไม่นอน ขาวไม่หิว ช่วงหลังดูด 4 - 5 ตัวก็กินขาวได้ หลับสบายเพราะร่างกายมันชินแล้ว " (จ้อย)

เวลาในการเสพยาบ้า จากสัมภาษณ์พบว่า เด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้ามีเวลาในการเสพที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความสะดวก โอกาสและสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองจากสายตาของตำรวจ พ่อแม่ ครูอาจารย์ และบุคคลทั่วไป เช่นในกรณีของอ้อฟรายงานว่ "บนห้องเรียนครับ ตอนเช้า " (อ้อฟ) สำหรับกรณีใหม่นั้นกล่าวว่ "ไม่เป็นเวลาคับ นึกอยากเมื่อไหร่ สิบเมื่อนั้น" (ใหม่) ส่วนกรณีจ้อยพบว่า "ไม่แน่นอน แล้วแต่เวลามันง่วง มันจะนึกอยากอย่างนี้ มันไม่ได้นอนมา 2 - 3 คืนก็ไปเล่น เวลาลูกค้าไม่มี เบื่อๆ ก็ไปเล่น" (จ้อย) ส่วนกรณีของแต้วรายงานว่ "ตื่นขึ้นมาก่อนแปรงฟันก็ต้องเสพแล้ว เข้าห้องน้ำแล้วก็ดูด พอไปถึงโรงเรียนก็ดูดอีก พอเรียนสักวิชา 2 วิชา เราก็คงไปดูดก็แบบอยากดูดเรื่อยๆ ไม่ใช่คิดแต่มันอยาก เพราะเรามีของอยู่ พอช่วงพักกลางวันก็จะไม่กินข้าว จะนั่งเล่นอยู่ในห้องรอเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน คือ จะมีเพื่อนที่ดูดด้วย " (แต้ว)

การซื้อขาย ยา เด็กและเยาวชนสามารถซื้อขายได้ทั้งจากแหล่งในโรงเรียนและ นอกโรงเรียนขึ้นอยู่กับความสะดวก สถานการณ์และโอกาสของเด็กแต่ละคน กล่าวคือ เมื่อไปโรงเรียน ก็จะซื้อกับผู้ขายในโรงเรียนและเมื่อกลับบ้านก็ซื้อกับแหล่งที่ขายนอกโรงเรียน หรืออาจมีการซื้อจากนอกโรงเรียนแล้วนำไปใช้ในโรงเรียน ส่วนเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในโรงเรียนก็จะหาซื้อยามาจากแหล่งหรือบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับตนเอง หรือซื้อหายามาจากบุคคลที่ชักชวนให้ตนเองร่วมเสพ หรือขายยา การซื้อขายในครั้งแรกๆ ของเด็กและเยาวชนนั้น อาจมีราคาแพง หรือฝากเพื่อนซื้อมาให้ แล้วจะเริ่มไปซื้อด้วยกันกับเพื่อน จนในที่สุดสามารถเข้าถึงแหล่งยาได้ด้วยตนเองซึ่งจะทำให้ได้ราคาที่ถูกลงกว่า มีการลดราคา ได้รับของแถมและ ได้ยาที่มีคุณภาพดี กรณีสมชายให้ข้อมูลว่า " พอดีเพื่อนพอไปรู้จัก เพื่อนแนะนำ ขอฝากคนนี้ด้วยเขาก็เลยเชื่อใจ ไปเอาได้ทุกวัน " (สมชาย) สำหรับกรณีสมชาย2 รายงานว่า " ก็ช่วงแรกที่ผมไปกับเพื่อนใน เขาเคยเห็นหน้าผมไปบ่อยเขาก็เลยขาย " (สมชาย 2) และสำหรับกรณีของอ้อด" ตอนแรกที่ไปกับเพื่อนก่อนครับ ให้คนแถวนั้นเห็นหน้าหลังๆ ก็ไปคนเดียว " (อ้อด)

ในด้านราคาซื้อนั้น จากการสัมภาษณ์พบว่า ราคายาบ้านั้นไม่มีความแน่นอน เนื่องจากการซื้อขายยานั้นสามารถเกิดขึ้นทั้งกับบุคคลมีความคุ้นเคยกัน เช่น เพื่อนกับเพื่อน และคนไม่เคยรู้จักกันมาก่อน เช่น มีคนแนะนำมา ซึ่งถ้าผู้ซื้อและผู้ขายมีความสนิมสนมคุ้นเคยกันหรือเป็นขาประจำกัน ก็จะทำให้สามารถซื้อขายได้ในราคาที่ต่ำกว่าหรือถูกกว่าการเป็นลูกค้าหน้าใหม่หรือบุคคลที่ไม่คุ้นเคยสนิทสนมกัน และนอกจากความสนิทสนมคุ้นเคยกันแล้วนั้น ช่วงเวลาที่จะมีผลต่อราคายาด้วย ถ้าเป็นช่วงเวลากลางวันจะมีราคาถูกกว่าช่วงเวลากลางคืน และถ้ามีผู้ขายจำนวนน้อย มีการแข่งขันกันน้อยก็จะทำให้ซื้อได้ในราคาที่แพงกว่าสถานที่ที่มีผู้ขายจำนวนมาก และพบว่าแหล่งยาบ้านอกโรงเรียนจะมีราคาต่ำกว่ายาบ้านจากแหล่งในโรงเรียน เนื่องจากแหล่งนอกโรงเรียนมักเป็นแหล่งใหญ่ มีปริมาณยามากกว่าและมีต้นทุนการขายที่ต่ำกว่า ทำให้ยาบ้านจากแหล่งนอกโรงเรียนมีราคาถูกกว่าแหล่งยาในโรงเรียน จากการศึกษาว่าราคาซื้อขายยาอยู่ในช่วงราคาเม็ดละ 60 - 120 บาท

ผลที่เกิดขึ้นหลังจากหมดฤทธิ์ยา ยาทำให้ผลทั้งทางร่างกายและจิตใจ ผลที่เกิดกับร่างกายนั้น จากการสัมภาษณ์พบว่า เมื่อฤทธิ์ของยาเริ่มหมดลงและไม่ได้มีการเสพเข้าไปอีกในช่วงระยะเวลาที่ยาหมดฤทธิ์ จะทำให้เด็กและเยาวชนที่เสพยาเข้าไปนั้น เกิดความรู้สึกเหนื่อย ง่วงนอน ไม่มีแรง ขี้เกียจไม่อยากทำอะไร ปวดเมื่อยตามร่างกาย ถ้าเด็กและเยาวชนที่เสพยาไปแล้วนอนเป็นระยะเวลาติดต่อกันหลายคืน เมื่อหมดฤทธิ์ยา ก็จะหลับทันที ซึ่งเรียกกันว่า " น็อก " และจะทำให้รู้สึกหิว อยากรับประทานอาหารและจะทานได้ในปริมาณที่มากกว่าปกติ เช่น กรณีศึกษาของนายรายงาน ว่า " หลับอย่างเดียวเลยพี่ ครูสั่งสอนหนังสือ หนูก็หลับอย่างเดียว แล้วก็เริ่มกินข้าวเยอะ " (นุ้ย) ส่วนอ้อฟเล่าว่า " แต่พอหมดฤทธิ์แล้ว ก็อยากจะอยากจะทำอะไร ไม่ค่อยอยากจะทำอะไร อยากจะนอน " (อ้อฟ) และสำหรับกรณีของไหมรายงาน ว่า " ถ้าวันไหนไม่ได้สูบกี้ไม่ได้ลงแดงอะไรแต่หลับ ข้าวปลาไม่กิน หลับอย่างเดียว พอตื่นขึ้นมาหิวอย่างเดียวเลย " (ไหม)

สำหรับผลที่เกิดกับจิตใจ จากการสัมภาษณ์พบว่าเด็กและเยาวชนจะมีอาการหงุดหงิด อารมณ์ไม่ดี เบื่อ และอยากที่จะเสพยาอีก กรณีศึกษาอ้อยรายงาน ว่า " จะมีความรู้สึกหงุดหงิด ทำอะไรก็ได้แบบอยากเสพยา มองหน้าใครๆ ที่มองหน้าเรา มีความรู้สึกว่าจะอยากจะไปด่าเขา " (อ้อย) เช่นเดียวกันกับกรณีสมชายพบว่า " อารมณ์หงุดหงิด ใครมาพูดอะไร พูดไม่เข้าหู อารมณ์ไม่ดีไปเลย หงุดหงิด ไววาย " (สมชาย) ซึ่งในรายของเก่งเสริมว่า " แต่นานๆ เข้ามันก็รู้สึกเวลาไม่ได้ดูดเราจะหงุดหงิดง่าย ง่วงนอน ตาจะลายๆ " (เก่ง) เช่นเดียวกันกับกรณีของแอมรายงาน ว่า " ถ้าวันไหนไม่ได้เสพก็มันกระวนกระวาย " (แอม)

จากที่ผ่านมาในการศึกษาการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับยาบ้า จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของยาบ้า อันตรายและโทษจากการใช้ยาบ้าได้จาก โรงเรียน เพื่อนและโทรทัศน์ ผลการศึกษาพบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ ทราบดีถึงคุณสมบัติอันตรายและพิษภัยจากการใช้ยาบ้าก่อนการตัดสินใจเข้าสู่การใช้ยาบ้าในครั้งแรก

วิธีการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน จากการศึกษาพบว่า วิธีการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชนนั้น จากการเริ่มเสพครั้งแรก ไปจนถึงครั้งต่อ ๆ ไป พบว่าส่วนใหญ่จะใช้วิธีการสูบหรือสูด โดยการใช้หลอดดูดและให้ตัวผ่านน้ำ เด็กและเยาวชนบางคน เริ่มเสพครั้งแรกโดยการกิน ซึ่งต่อมา ก็จะเปลี่ยนมาใช้วิธีการสูบหรือสูดแทนการกิน การจะใช้หลอดดูดหรือว่าตัวผ่านน้ำในการสูบแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับโอกาสและสถานที่ ความปลอดภัยในการเสพ โดยอาจมีการใช้ตัวผ่านน้ำสลับกับการใช้หลอดดูด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา สภาพการใช้ยาบ้าของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2541:9) ที่พบว่า พฤติกรรมการเสพ จะมีหลายวิธีคือ สูบ ฉีด โดยปัจจุบันกลุ่มนักเรียนนิยมเสพโดยการสูบมากที่สุด

สถานที่ใช้เสพยาบ้า จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนเลือกสถานที่ในการเสพยาบ้า ไม่ว่าจะเป็นครั้งแรกหรือ ครั้งใด ๆ ก็ตาม เด็กและเยาวชนจะเลือกสถานที่ที่มีความมิดชิด ปลอดภัยจากตำรวจและการที่ผู้อื่นจะมา พบเห็นสถานที่ใช้ยาบ้าของเด็กและเยาวชนนั้น ถ้าเป็นสถานที่ในโรงเรียน จากการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนจะใช้ห้องน้ำเป็นสถานที่เสพมากที่สุด นอกจากนี้ก็ยังใช้บริเวณด้านหลังโรงเรียน ด้านหลังอาคารเรียน และ ภายในห้องเรียนภายนอกโรงเรียน เด็กและเยาวชนก็จะใช้สถานที่ เช่น ห้องน้ำสาธารณะ สวนสาธารณะ อาคารที่กำลังก่อสร้าง อาคารร้าง และบ้านเพื่อน ซึ่งจะพบมากในการเสพยาบ้าที่บ้านของตนเองนั้น ก็จะใช้โอกาสที่ไม่มีผู้คนอยู่ในบ้านและภายในห้องนอนของตนเอง เข้าห้องพักอยู่ชั่วคราวในการร่วมกันเสพยาบ้า เช่น ตามโรงแรม

ผลที่เกิดจากการเสพยาบ้า หลังจากที่ได้เด็กและเยาวชนเสพยาบ้าเข้าไปในครั้งแรกแล้วนั้น เมื่อยาบ้าออกฤทธิ์ ซึ่งเด็กและเยาวชนที่เสพกันว่า “ติด” จะทำให้พวกเขารู้สึกว่าตนเองขยับขึ้น และทำในสิ่งที่ตนเองชอบ โดยไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย จดจ่อในสิ่งที่ตนกำลังทำอยู่และทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้ในระยะเวลาที่นาน โดยไม่เบื่อหน่าย ยังเกิดความรู้สึกสบาย ร่าเริงแจ่มใส กระปรี้กระเปร่า ไม่หิว ไม่รู้สึกง่วงนอน หัวใจเต้นเร็ว ไม่สามารถหยุดนิ่งเฉยได้ และยังทำให้มีความกล้ามากขึ้นในการกระทำความบางสิ่งบางอย่าง และยังทำให้ลืมความทุกข์ของตนเองได้

แหล่งของยาบ้า จากการศึกษาพบว่า แหล่งยาบ้าในโรงเรียน เกิดจากการที่มีนักเรียนนำยาบ้าเข้ามาขายในโรงเรียน โดยการชักชวนเข้ามาเพื่อให้พ้นจากการตรวจค้นของอาจารย์ ซึ่งสถานที่ที่เป็นแหล่งของยาบ้าในโรงเรียน ห้องน้ำ หลังโรงเรียน มุมอาคารเรียน แหล่งยาบ้านอกโรงเรียน ของเด็กและเยาวชนคือตามชุมชนละแวกบ้าน หรือที่อยู่อาศัยของตนเองและเพื่อน สอดคล้องกับการศึกษาของธนวัฒน์ หาพิพัฒน์ (2539:108) ที่พบว่า แหล่งซื้อขายยาบ้าที่สำคัญ คือ ภายในสถานศึกษา โดยมีเพื่อนนักศึกษาเป็นผู้จำหน่าย และสอดคล้องกับการศึกษาของจิรพันธ์ ไตรทิพจรัส (2542:196) ที่พบว่า นักเรียนจะนำยาบ้าเข้าสู่โรงเรียนและนำไปจำหน่ายให้นักเรียนที่เป็นผู้เสพ โดยผู้ขายจะไปอยู่ ณ บริเวณใกล้ ๆ ห้องน้ำชายและห้องน้ำหญิงนอกอาคารเรียน โรงอาหาร บริเวณใต้ถุนอาคารเรียนและบริเวณมุมนอกของอาคารเรียน

วิธีการได้ยามาเพื่อการเสพ เด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้าจะได้รับเงินจากบุคคลใกล้ชิด ซึ่งอาจได้รับโดยพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือญาติผู้ใหญ่เป็นฝ่ายให้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียน ค่าอาหาร ค่าขนมและค่าพาหนะเงินด้วยตนเอง เพื่อให้ได้เงินมาซื้อยาเสพติดตามความต้องการของตน และงานที่ทำมักเป็นงานประเภทรับจ้าง เพราะตนเองยังอยู่ในวัยเรียนยังไม่มีงานทำในการประกอบอาชีพ งานที่เด็กและเยาวชนรับจ้างเดินยอ โดยหารับเงินจากเพื่อนไปซื้อยาให้แล้วคิดค่าเดิน เมื่อได้เงินตอบแทนจากการเดินยอนั้นก็สะสมไว้ซื้อยาบ้า ขายพวงมาลัย ฝ่าเท้าสนุกเกอร์ ตลอดจนการขายบริการทางเพศเพื่อนำเงินมาซื้อยาบ้าและมีการนำเงินมารวมกันเพื่อนำไปซื้อยา การรีดไถจากคนอื่น รวมไปถึงการขายยาบ้า ส่วนการซื้อขายยาบ้า เด็กและเยาวชนสามารถซื้อยาบ้าได้ทั้งจากแหล่งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน การซื้อยาบ้าในครั้งแรก ๆ ของเด็กและเยาวชนนั้น จะทำโดยการซื้อจากแหล่งใกล้ ๆ ตัว ซึ่งอาจมีราคาแพง หรือฝากเพื่อนซื้อให้ จนในที่สุดสามารถเข้าถึงแหล่งยาบ้าด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ได้ราคาถูกกว่า โดยราคายาบ้านั้นไม่มีความแน่นอน เนื่องจากการซื้อขายยาบ้านั้น สามารถเกิดขึ้นทั้งกับบุคคลที่มีความคุ้นเคยกัน ถ้าเป็นช่วงเวลากลางวันจะมีราคาถูกกว่าช่วงเวลากลางคืนและพบว่าแหล่งยาบ้าภายนอกโรงเรียนจะมีราคาต่ำกว่ายาบ้าจากแหล่งภายในโรงเรียน จากการศึกษาพบว่า ราคาซื้อยาบ้าอยู่ในช่วงราคาเม็ดละ 60-120 บาท สอดคล้องกับการศึกษาของจิรพันธ์ ไตรทิพจรัส (2542:229) ที่พบว่า นักเรียนจะเก็บเงินค่าใช้จ่ายประจำวันที่ได้จากผู้ปกครองโดยการยอมอดอาหารมื้อปกติเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายเรื่องยาบ้า ขโมยเงินจากผู้ปกครอง หรือขโมยสิ่งของภายในบ้านนำไปจำหน่ายเพื่อหาเงินมาซื้อยาบ้า รวมไปถึงการเข้าไปเป็นผู้ค้ายาบ้าเสียเอง

บุคคลที่ร่วมเสพยาบ้า จากการศึกษาพบว่า ในการเสพยาบ้าครั้งแรก เด็กและเยาวชนจะมีบุคคลอื่น ๆ เสพด้วย และในการเสพครั้งต่อ ๆ มาบุคคลอื่น ๆ ที่ร่วมเสพยาบ้ากับเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ก็จะเป็นเพื่อนกลุ่มเดิมที่เคยเสพด้วยกันในครั้งแรก เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งที่ชอบเสพยาบ้าร่วมกันกับเพื่อนเนื่องจากมีความสุขสนุกสนาน ในการแบ่งกันเสพ แยกกันเสพ เป็นการแบ่งปันกันในกลุ่มเพื่อนทำให้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันเพิ่มขึ้นอีกด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของนิรนาท แสนสา (2543:169) ที่พบว่า บุคคลที่ร่วมใช้ยาบ้ากับนักเรียนวัยรุ่นเมื่อก้าวเข้าสู่การใช้ยาบ้าอย่างเป็นประจำ พบว่า เป็นกลุ่มเพื่อนกลุ่มเดิมที่เคยใช้ด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อป้องกันอันตรายจากการถูกจับได้ หากร่วมใช้กับบุคคลอื่นที่ไม่รู้จักคุ้นเคย

ปริมาณและการเสพยาบ้า จากการศึกษาพบว่า การเสพยาบ้าครั้งแรกของเด็กและเยาวชนนั้น เริ่มเสพแต่เมื่อเสพไปได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งจะต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้น เพื่อให้ยาบ้าออกฤทธิ์ในเวลาเท่าเดิมและทำให้ต้องเพิ่มปริมาณในการเสพมากขึ้นเรื่อย ๆ ปริมาณการเสพของเด็กและเยาวชนนั้นไม่มีความแน่นอนตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณยาบ้าที่มี และกำลังทรัพย์ที่มีสำหรับซื้อยาอีกด้วย นอกจากนี้ผลการศึกษา เด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้ามีระยะเวลาในการเสพที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความสะดวกโอกาสและสถานการณ์ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองจากสายตาของตำรวจ พ่อแม่ ครูอาจารย์และบุคคลทั่วไป สอดคล้องกับความหมายของยาเสพติด (WHO,1993:1) ที่ว่า ยาเสพติดคือสารเคมีที่เมื่อนำเข้าสู่ร่างกายด้วยวิธีกิน สูบ ฉีด ดม หรือวิธีอื่น ๆ วิธีใดวิธีหนึ่งติดต่อกันช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจคือ 1. ต้องเสพอยู่เสมอ เพราะเกิดความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรง 2. ต้องเพิ่มปริมาณของยาเสพติดให้มากขึ้นเรื่อย ๆ 3. เมื่อถึงเวลาเสพแล้วไม่ได้เสพจะมีอาการอยากยา 4. สุขภาพทรุดโทรมลง

ผลที่เกิดขึ้นหลังจากหมดฤทธิ์ยา เมื่อฤทธิ์ของยาบ้าเริ่มหมดลงและไม่ได้มีการเสพเข้าไปอีกในช่วง จะทำให้เด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้าเข้าไปนั้น เกิดความรู้สึกเหนื่อย ง่วงนอน ไม่มีแรง ชี้เกียจ ปวดเมื่อยตามร่างกาย และจะทำให้รู้สึกหิว อยากรับประทานอาหารและจะทานได้ในปริมาณที่มากกว่าปกติ มีอาการหงุดหงิด

อารมณ์ไม่ดี เบื่อและอยากจะทำอะไรอีก เสดกคดั่งกับการหักขาของอรรณพ วิสุทธิมรรค (2541:18) ที่พบว่า เมื่อหยุดยาทันทีจะมีอาการขาดยาเกิดขึ้น อาการขาดยาที่เกิดขึ้นในผู้ใช้อย่างรุนแรง ได้แก่ อ่อนเพลีย นอนหลับ กล้ามเนื้อหมดสติ กระวนกระวาย หิวอาหารอย่างรุนแรง

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาช่วยเหลือผู้เสพยาในเด็กและเยาวชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักของการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบอิทธิพลของครอบครัวและกลุ่มเพื่อนตามแบบจำลองพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอันมาจากโครงสร้างปัญหาเดียว
2. เพื่อค้นหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า ทั้งสาเหตุด้านครอบครัว ด้านสังคมและด้านบุคลิกภาพ ลำดับความสำคัญของตัวแปรและวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปร
3. เพื่อศึกษาตัวแปรที่แท้จริงที่อาจเป็นสาเหตุของการเสพยาบ้า จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ในเด็กและเยาวชนไทยที่เข้ารับการคุ้มครองในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง
4. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน ในสถานบำบัดและสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยมีดังนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ตัวแปรหลัก 3 ตัวแปร คือ

1. ตัวแปรด้านครอบครัวซึ่งมีตัวแปรย่อย คือ ความขัดแย้งในครอบครัว การมีส่วนร่วมในครอบครัว การควบคุมของบิดามารดา การคบเพื่อนเกร
2. ตัวแปรด้านสังคม ซึ่งมีตัวแปรย่อย คือ ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า ความผูกพันกับสังคม การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ ความไม่เชื่อในกฎระเบียบ
3. ตัวแปรด้านบุคลิกภาพ คือ ตัวแปรทักษะทางสังคม (social skills) ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรย่อยดังต่อไปนี้ คือ การแสดงออกทางอารมณ์ ความไวในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ การแสดงออกทางสังคม ความไวในการแสดงออกทางสังคม และการควบคุมทางสังคม

ตัวแปรตาม คือ การใช้และไม่ใช้ยาบ้า

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยเด็กและเยาวชนที่เสพยาบ้าในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง จำนวน 403 คน และนักเรียนที่ไม่เสพยาบ้าในโรงเรียนมัธยมที่อยู่ในชุมชนแออัด จำนวน 3 โรงเรียน โดยมีจำนวนนักเรียน 397 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามตัวแปรด้านครอบครัว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามตัวแปรด้านสังคม

ตอนที่ 4 แบบสอบถามตัวแปรด้านบุคลิกภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือขออนุญาตในการทำวิจัย ไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง และโรงเรียนในชุมชนแออัดเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

2. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมด้วยผู้ช่วยวิจัย 3 ท่าน จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง และนักเรียนโรงเรียนในชุมชนแออัดที่ไม่เสพยาบ้า กรุงเทพมหานคร ภายใน วันที่ 18 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2544 ถึงวันที่ 30 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 เนื่องจากแบบสอบถามมีเป็นจำนวนมาก ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม 3 ครั้ง แต่ละครั้งเว้นระยะห่างกัน 2-3 วัน คือ ครั้งแรกตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและแบบสอบถามตัวแปรด้านครอบครัว ต่อมาจึงตอบแบบสอบถามตัวแปรด้านสังคมและบุคลิกภาพตามลำดับ

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้รับมาดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ตรวจสอบ และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์
2. ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ตรวจสอบอิทธิพลของครอบครัวและกลุ่มเพื่อน ตามแบบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอันมาจากโครงสร้างปัญหาเดียว โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL 8.30 ตรวจสอบ โดยการ ทำ Path Analysis ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1
4. ค้นหาแปรที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า ทั้งสาเหตุด้านครอบครัว สังคม และบุคลิกภาพ โดยดูลำดับความสำคัญของตัวแปร และวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรโดยใช้ วิธี Logistic Regression

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และ 4

กำหนดแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลเด็กและเยาวชนที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับยาบ้าที่ได้อาศัยอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง รวม 5 แห่ง คือ บ้านเมตตา บ้านกรุณา บ้านมุทิตา บ้านอุเบกขา และบ้านปราณี

กำหนดวิธีการหาข้อมูล

การหาข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์ในลักษณะการบรรยายโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้ในการสอบถามแบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด ครบถ้วน และสมบูรณ์มากที่สุด โดยตั้งคำถามให้อธิบายถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และที่สำคัญจะต้องซักถามถึงเหตุผลที่ทำให้เด็กและเยาวชนเสพยาบ้า พร้อมทั้งกระบวนการที่เข้าสู่การเสพยาบ้า โดยมีขั้นตอนในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1 การสร้างสัมพันธภาพ เป็นการสร้างบรรยากาศในการพูดคุยให้เป็นกันเองระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีความไว้วางใจที่จะให้ข้อมูลได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง โดยผู้วิจัยแนะนำตัวเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลที่ได้รับการจากการสัมภาษณ์เป็นความลับ และนำผลการสัมภาษณ์ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

2 การดำเนินการสัมภาษณ์

2.1 ผู้วิจัยยึดแนวในการสัมภาษณ์ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด ลึกซึ้ง เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย และยึดหลักในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้การดำเนินการสัมภาษณ์เป็นไปด้วยความราบรื่น และประสบความสำเร็จ

2.2 ผู้วิจัยใช้เทคนิคเบื้องต้นในการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูล ได้แก่ การตั้งคำถาม การฟัง การเรียบ การสังเกต การให้กำลังใจ และการสรุปความ โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษามาช่วยในการสัมภาษณ์ และใช้ภาษาท่าทางที่เหมาะสม ประกอบกับน้ำเสียงที่ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะดำเนินการบันทึกข้อมูล รายละเอียดต่างๆ ให้มากที่สุด โดยไม่ให้การสัมภาษณ์ในครั้งนี้ไปรบกวนกระบวนการสัมภาษณ์

2.3 ผู้วิจัยสรุปข้อมูล ประเด็นที่สำคัญ เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้รับถูกต้องละเอียด สมบูรณ์ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และกล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล และถ้าเป็นการสัมภาษณ์ครั้งแรกก็จะมีการนัดหมายครั้งต่อไป

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. การตรวจสอบอิทธิพลของครอบครัวและกลุ่มเพื่อนตามแบบจำลองพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอันมาจากโครงสร้างปัญหาเดียว

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลพบว่า แบบจำลองตามสมมติฐาน ยังไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งตามแบบจำลองความขัดแย้งในครอบครัวส่งผลทางลบโดยตรงกับการมีส่วนร่วมในครอบครัว และเมื่อเพิ่มเส้นทางอิทธิพลจากตัวแปรความขัดแย้งในครอบครัวซึ่งส่งผลทางบวกโดยตรงต่อการคบเพื่อนเกรพบว่ามีผลกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น ตามแบบจำลองที่ปรับพบว่าความขัดแย้งในครอบครัวส่งผลทางลบต่อการมีส่วนร่วม

ในครอบครัว และส่งผลโดยตรงทางบวกกับการคบเพื่อนगेเร การควบคุมของบิดามารดาส่งผลทางลบต่อการคบเพื่อนगेเร โดยที่การคบเพื่อนगेเรส่งผลโดยตรงต่อการติดยาบ้าของวัยรุ่น อิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อการเสพ/ไม่เสพยาบ้าของเยาวชนมากที่สุดคือ การคบเพื่อนगेเร รองลงมาคือ ความขัดแย้งในครอบครัว ตัวแปรต่างๆในแบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเสพ/ไม่เสพยาบ้าของเยาวชนได้ร้อยละ 50 อิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อการคบเพื่อนगेเรคือ ความขัดแย้งในครอบครัว รองลงมาคือ การควบคุมดูแลของบิดามารดา ตัวแปรในแบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการคบเพื่อนगेเรได้ร้อยละ 19 อิทธิพลรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อการควบคุมดูแลของบิดามารดาคือ การมีส่วนร่วมในครอบครัว ตัวแปรในแบบจำลองสามารถอธิบายความแปรปรวนของการควบคุมดูแลของบิดามารดาได้ร้อยละ 11

2. การค้นหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า ทั้งสาเหตุด้านครอบครัว ด้านสังคมและด้านบุคลิกภาพ ลำดับความสำคัญของตัวแปรและวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปร

จากการวิเคราะห์โลจิสติกได้สมการพยากรณ์ในสเกลโลจิต (Logit Scale) พบว่า ในการเพิ่มของตัวแปรไปหนึ่งหน่วย จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยโลจิสติก พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเสพยาบ้าของวัยรุ่นในกลุ่มตัวแปรอิสระ มี 3 ตัวแปรคือ การคบเพื่อนगेเร โอกาสในการอยู่ใกล้ยาบ้า และความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า เรียงจากค่ามากไปน้อย ตามลำดับ และในกลุ่มตัวแปรดัมมี่ คือ ความขัดแย้งในครอบครัว

ส่วนตัวแปรทางลบในกลุ่มตัวแปรอิสระเรียงตามลำดับค่ามากไปหาน้อยสองตัวแปรคือ ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น และความผูกพันกับสังคม และสำหรับกลุ่มตัวแปรดัมมี่ คือ และการมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ และการแสดงออกทางสังคม ตามลำดับ จากค่าสัมประสิทธิ์ทั้งหมดดังกล่าว สามารถสร้างสมการถดถอยโลจิสติกที่พยากรณ์การเสพยาบ้าของเยาวชนโดยสมการถดถอยโลจิสติกที่ได้นี้สามารถพยากรณ์การติดยาบ้าของเยาวชนได้ถูกต้องโดยรวมร้อยละ 92.67 (Overall Model Fit) และสามารถเขียนสมการการถดถอยโลจิสติกได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Ln}(\text{การเสพ/ไม่เสพยาบ้า}) = & 1.786 + .611(\text{การคบเพื่อนगेเร}) + .223(\text{โอกาสการอยู่ใกล้ยาบ้า}) \\ & + .128(\text{ความเชื่อเกี่ยวกับยาบ้า}) \\ & - .115(\text{ความไวในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น}) - .075(\text{ความผูกพันกับสังคม}) \\ & + .142 (\text{ความขัดแย้งในครอบครัว}) \\ & - .062(\text{การมีกิจกรรมที่สังคมยอมรับ}) - .051(\text{การแสดงออกทางสังคม}) \end{aligned}$$

โดย Ln คือ ค่าลอการิทึมฐานธรรมชาติ (Natural Logarithm)

3. การศึกษาสาเหตุของการเสพยาบ้า จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ในเด็กและเยาวชนไทยที่เข้ารับการคุ้มครองในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ปัจจัยที่อาจเป็นสาเหตุของการเสพยาบ้านั้นมีอยู่ห้ากลุ่มใหญ่ด้วยกันคือ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านชุมชนและปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อนและตัวเด็กเอง ซึ่งตัวแปรเหล่านี้เกี่ยวพันส่งผลกระทบต่อกันและกัน อีกทั้งยังเป็นปัจจัยเสริมซึ่งกันและกันอีกด้วย เช่น หากปัจจัยทางครอบครัวไม่ดี